

GOSPODARKA I EKONOMIA W DZIEJACH

Efekty uczenia się i treści programowe zajęć:

Nazwa zajęć: Demografia historyczna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna szczegółową terminologię z zakresu nauk humanistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem demografii historycznej.
- Relacje i zależności między przeszłymi zjawiskami demograficznymi a ich współczesnymi rezultatami, także w kwestii procesów mających znaczenie dla potencjału gospodarczego.
- Zna wybrane metody pozyskiwania, analizy i interpretacji, przetwarzania i wykorzystywania źródeł przydatnych w badaniach demografii historycznej i gospodarczego wpływu zjawisk demograficznych.
- Gospodarczą rolę zjawisk demograficznych oraz podstawowe metody demografii i statystyki historycznej.
- Potrafi dostrzegać społeczne, kulturowe i środowiskowe uwarunkowania procesów gospodarczych. Także tych mających wpływ na procesy demograficzne.
- Potrafi objaśnić i poprawnie stosować podstawowe terminy i pojęcia właściwe dla nauk historycznych i ekonomicznych, ze szczególnym uwzględnieniem demografii historycznej.
- Prezentuje niezależne stanowisko z poszanowaniem różnych innych punktów widzenia w zróżnicowanym otoczeniu społeczno-gospodarczym i zawodowym.

Treści programowe dla zajęć:

- Liczebność i struktura ludności Polski w dziejach.
- Dynamika biologiczna populacji (procesy historyczne, rozwój higieny i medycyny od XVIII w.).
- Księgi metrykalne jako źródło informacji demograficznych.
- Dżuma w Gdańsku 1709. Wpływ na strukturę demograficzną miasta i konsekwencje gospodarcze.
- Osadnictwo holenderskie na ziemiach polskich w XVI-XVIII w.
- Emigracje i migracje – efekty społeczno-ekonomiczne.
- Demografia Poznania od XVIII do współczesności.
- Problem umieralności niemowląt – jego wpływ na strukturę demograficzną.
- Ruch naturalny – struktura rodziny w XIX i pocz. XX w.
- Demografia miasta przemysłowego na przykładzie Łodzi.
- Rozrodczość i płodność w Polsce w latach 1918-1939.
- Procesy demograficzne na ziemiach zachodnich po II w. ś.
- Ruch naturalny – powojenny „baby boom”.
- Proces starzenia się społeczeństwa i związane z nim konsekwencje społ.-gosp.
- Dynamika demograficzna społeczeństwa polskiego po 1989 r.

Nazwa zajęć: Gospodarka preindustrialna - starożytność

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada podstawową i rozszerzoną wiedzę dot. aktywności społeczno-gospodarczej człowieka cywilizacji antycznej, w tym zakresie posługuje się odpowiednią terminologią.
- Posiada rozszerzoną wiedzę w zakresie historii ustroju państw antycznych.
- Rozumie założenia idei politycznych epoki antycznej; zna podstawowe tendencje ówczesnej refleksji na istotą państwa i społeczeństwa.
- Potrafi krytycznie ocenić swoją wiedzę w zakresie historii gospodarczej i społ.-ustrojowej epoki antycznej. W sposób kreatywny wykorzystuje pozyskane informacje i umiejętności do oceny współczesnych procesów społeczno-politycznych
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie w odniesieniu do życia społeczno-politycznego antyku.
- Potrafi posługiwać się właściwymi terminami właściwymi historii ustrojów i historii myśli politycznej antyku. Potrafi formułować z ich wykorzystaniem wypowiedzi ustne i pisemne. Bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko.
- Potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych poglądów, zaprezentować własną opinię na procesy gospodarcze i społeczne, zachodzące w epoce antycznej.

Treści programowe dla zajęć:

- CYWILIZACJA GRECKA EPOKI BRĄZU – PISMO LINEARNE B I JAKO ŹRÓDŁO HISTORYCZNE (CZYTANIE TABLICZEK PRZETŁUMACZONYCH PRZEZ WYKŁADOWCĘ)
- CYWILIZACJA GRECKA EPOKI BRĄZU – PROBLEM WIARYGODNOŚCI HISTORYCZNEJ EPOSÓW HOMEROWYCH
- SYMPOZJON JAKO PODSTAWOWA INSTYTUCJA ELIT SPOŁECZNYCH GRECJI ARCHAICZNEJ
- USTROJE POLITYCZNE ŚWIATA GRECKIEGO (KSENOFONT, ARYSTOTELES)
- USTRÓJ POLITYCZNY ATEN (ARYSTOTELES, PLATON)
- REPUBLIKA RZYMSKA (LEX DUODECIM TABULARUM, M. TULLIUS CICERO)
- WCZESNE CESARSTWO (FRAGMENTY HISTORIOGRAFII I-II W. N.E.)
- PÓŻNE CESARSTWO (EUZEBIUSZ Z CEZAREI, NOWE PROBLEMY I NOWE SPOŁECZEŃSTWO).

Nazwa zajęć: Gospodarka preindustrialna - starożytność

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna najważniejsze cechy życia gospodarczego w państwach starożytnych. Zna terminologię z zakresu historii społeczno-gospodarczej i potrafi się nią posługiwać. Zna zależności między procesami gospodarczymi a innymi przejawami życia społecznego.
- Zna i rozumie treści funkcjonujących w państwach starożytnych teorii społ.-gosp. Rozumie ich wpływ na kształtowanie się postaw społecznych.
- Wykorzystuje poznaną metodologię historii gospodarczej do interpretacji danych gospodarczych i demograficznych. Potrafi gromadzić i przetwarzać dane z zakresu historii gospodarczej oraz formułować wnioski na nich podstawie.
- Samodzielnie i w sposób przemyślany zdobywa wiedzę z zakresu historii gospodarczej. Gromadzi i analizuje dane historyczne (w tym demograficzne) z zakresu historii gospodarczej.
- Potrafi zrealizować zadanie badawcze z wykorzystaniem poznanych metod historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej. Analizuje zjawiska i procesy społeczno-gospodarcze z zakresu tematyki zajęć. Wykorzystuje w tym celu poznane pojęcia i terminy właściwe dla historii gospodarczej.
- Potrafi, w zakresie tematyki zajęć określić rolę państwa w gospodarce oraz identyfikować społeczne i gospodarcze konsekwencje decyzji politycznych. Potrafi wskazać rolę jednostek i zinterpretować ich decyzje polityczne oraz określić ich skutki społ.-gosp.
- Potrafi poprawnie formułować wypowiedzi (ustne i pisemne) z zakresu historii gospodarczej omawianego okresu i opatrzyć je odpowiednim aparatem badawczym. Poprawnie wykorzystuje w tym celu poznane pojęcia właściwe dla przedmiotu. Formułuje własne stanowisko na tematy z zakresu historii gospodarczej wykorzystując dostępną literaturę i źródła.
- Student prezentuje postawę zrozumienia i szacunku dla dziedzictwa historycznego związanego z aktywnością gospodarczą. Rozumie potrzebę zachowania i ochrony zabytków przemysłowych.
- Szanuje różne punkty widzenia odnośnie poglądów społ.-gosp. Potrafi przedstawić niezależne stanowisko w oparciu o merytoryczną argumentację. Docenia znaczenie wiedzy z zakresu historii gospodarczej w interpretowaniu współczesnych zjawisk społ.-gosp.

Treści programowe dla zajęć:

- WARUNKI GEOGRAFICZNE ŚWIATA STAROŻYTNEGO
- REWOLUCJA NEOLITYCZNA; GOSPODARKA EPOKI BRĄZU: PIERWSZE PAŃSTWA STAROŻYTNE NA BLISKIM WSCHODZIE (SUMER, BABILONIA, ASYRIA, EGIPT)
- GOSPODARKA W EPOCE ŻELAZA: CYWILIZACJE MINOJSKA I MYKEŃSKA, GRECJA ARCHAICZNA, KOLONIZACJA GRECKA
- HANDEL W ŚWIECIE STAROŻYTNYM: FENICJANIE, GRECY, ETRUSKOWIE RZEMIOSŁO W ŚWIECIE STAROŻYTNYM
- POWSTANIE PIENIĄDZA I JEGO ZNACZENIE GOSPODARCZE I IDEOLOGICZNE W ŚWIECIE GRECKIM
- GOSPODARKA OKRESU KLASYCZNEGO W GRECJI ORAZ HELLENIZMU
- GOSPODARKA W OKRESIE REPUBLIKI RZYMSKIEJ; EKONOMICZNE SKUTKI EKSPANSJI MILITARNEJ
- REFORMY GOSPODARCZE W EPOCE CESARSTWA RZYMSKIEGO
- GOSPODARKA PIENIĘŻNA W EPOCE REPUBLIKI I CESARSTWA
- ROZKWIT GOSPODARCZY W EPOCE CESARSTWA
- KRYZYS EKONOMICZNY W III W. N.E. I JEGO KONSEKWENCJE
- PRZEMIANY GOSPODARCZE W EPOCE PÓŻNOANTYCZNEJ

- WIELKA WĘDRÓWKA LUDÓW
- WSPÓŁCZESNA DYSKUSJA NT. GOSPODARKI ANTYCZNEJ: OD PRYMITYWIZMU DO POSTMODERNIZMU.

Nazwa zajęć: Historia pieniądza I

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie dynamikę procesów gospodarczych zachodzących w dziejach, oraz wzajemne powiązania między zjawiskami gospodarczymi a polityką i społeczeństwem.
- Rozumie i potrafi zinterpretować genezę i rozwój zjawisk i procesów ekonomicznych dotyczących funkcjonowania pieniądza od czasów starożytnych do nowożytnych.
- Potrafi interpretować zjawiska i procesy pieniężne w oparciu o wiedzę z zakresu mikro- i makroekonomii.
- Samodzielnie zdobywa wiedzę z zakresu historii pieniądza w oparciu o zalecaną literaturę przedmiotu.
- Samodzielnie poszukuje, gromadzi i interpretuje informacje z zakresu historii pieniądza, wykorzystując w tym celu również zasoby Internetu;
- Analizuje zjawiska i procesy dotyczące dziejów pieniądza w oparciu o wiedzę z zakresu historii myśli ekonomicznej, historii gospodarczej i teorii ekonomii.
- Poprawnie stosuje terminologię dotyczącą historii pieniądza, wykorzystując również słownictwo z zakresu historii myśli ekonomicznej i teorii ekonomii;
- Wykazuje się samodzielnością i niezależnością myślenia podczas dyskusji. Stara się ustawicznie i samodzielnie rozwijać własne zainteresowania związane z zakresem tematycznym przedmiotu.

Treści programowe dla zajęć:

- Funkcje i rodzaje pieniądza na przestrzeni dziejów.
- Doświadczenia starożytnego Wschodu.
- Pieniądz w starożytnej Grecji i Rzymie.
- Ewolucja pieniądza w średniowieczu.
- Ewolucja średniowiecznej myśli o pieniądzu.
- Rozbudowa instytucji kredytowych.
- Pieniądz w średniowiecznej Polsce.
- Potęga i upadek finansowy Hiszpanii Habsburgów.
- Fuggerowie – bankierzy Europy.
- Giełdy i operacje finansowe od Antwerpii po Londyn.
- John Law i bankructwo Francji.
- Pieniądz rewolucyjny w Ameryce – dolar kontynentalny;
- Pieniądz w Królestwie Polskim 1815-1832.
- Unie monetarne.
- Nowożytna myśl ekonomiczna o pieniądzu.

Nazwa zajęć: Historia techniki

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie dynamikę procesów gospodarczych zachodzących w dziejach, oraz wzajemne powiązania między zjawiskami gospodarczymi a polityką i społeczeństwem.
- Rozumie i potrafi zinterpretować genezę i rozwój zjawisk i procesów prowadzących do nowych odkryć technicznych od czasów starożytnych do nowożytnych.
- Samodzielnie zdobywa wiedzę z zakresu historii techniki w oparciu o zalecaną literaturę przedmiotu.
- Samodzielnie poszukuje, gromadzi i interpretuje informacje z zakresu historii techniki, wykorzystując w tym celu również zasoby Internetu;
- Poprawnie stosuje terminologię dotyczącą historii techniki, wykorzystując również słownictwo z zakresu historii i teorii techniki;
- Wykazuje się samodzielnością i niezależnością myślenia podczas dyskusji. Stara się ustawicznie i samodzielnie rozwijać własne zainteresowania związane z zakresem tematycznym przedmiotu.

Treści programowe dla zajęć:

- Rozwój techniki używanej w produkcji żywności – cz. I - rolnictwo w starożytności
- Rozwój techniki używanej w produkcji żywności – cz. II - rolnictwo w średniowieczu.
- Strój – potrzeba i ekstrawagancja - surowce, narzędzia i wytwórcy – potrzeba chwili i potrzeba mody
- Budownictwo - Miejsce zamieszkania – z grotty do drapaczy chmur. ARCHITEKTURA - Materiały – Maszyny – Technologie; Drewno – Kamień – Cegła – Beton – Szkło,

- Budownictwo - Miejsce wspólne – Świątynie – Stadiony – Teatry – Targi. ARCHITEKTURA - Materiały – Maszyny – Technologie; Drewno – Kamień – Cegła – Beton – Szkło;
- Budownictwo - Miejsce pracy – Warsztat – Sklep – Manufaktura - Fabryka. ARCHITEKTURA - Materiały – Maszyny – Technologie; Drewno – Kamień – Cegła – Beton – Szkło
- Budownictwo - Miejsce pracy – Gospodarstwo rolne;
- Metalurgia – brąz – żelazo – metale nieżelazne – metale szlachetne – sposoby wydobycia w poszczególnych epokach;
- Metalurgia – brąz – żelazo – metale nieżelazne – metale szlachetne – technologie wytwarzania – odlewnictwo, obróbka plastyczna, łączenie materiałów;
- Obrona i atak – technika wojenna – OBRONA – w poszczególnych okresach historycznych
- Obrona i atak – technika wojenna – ATAK – w poszczególnych okresach historycznych
- Technika wojenna a technika cywilna.

Nazwa zajęć: **Logika i retoryka**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- wskazać podstawowe pojęcia nauk historycznych, literaturoznawstwa, nauk społecznych i ekonomicznych oraz rozumie ich znaczenie dla konstruowania wypowiedzi historiograficznej
- określić rolę języka w kształtowaniu poznania historycznego i jego efektu – tekstu historiograficznego
- rozróżnić rodzaje wypowiedzi i identyfikować ich procedury uzasadniające
- argumentować na rzecz swoich wyborów aksjologicznych oraz dostosować argumenty do stawianej tezy i odbiorcy
- logicznie skonstruować wypowiedź ustną i pisemną – wskazać jej przedmiot, strategię argumentacyjną, wnioski
- wykorzystywać poglądy innych autorów do budowania własnego stanowiska w debacie historycznej i metodologicznej oraz umie wskazać milczące założenia wypowiedzi i wykazać ich znaczenie perswazyjne
- okazać zainteresowanie innymi punktami widzenia i chęć ich zrozumienia oraz uznać konieczność poszukiwań kompromisowych rozwiązań.

Treści programowe dla zajęć:

- Różne sposoby pojmowania języka, przegląd definicji i koncepcji.
- Przedstawienie pojęcia komunikacji symbolicznej, omówienie znaczenia tego pojęcia dla badania języka
- Prezentacja logiki jako nauki o myśleniu i jego symbolicznej prezentacji. Obecność logiki w narracji historycznej
- Prezentacja retoryki jako sztuki formułowania perswazyjnego komunikatu symbolicznego. Obecność retoryki w narracji historycznej.
- Prezentacja retoryki jako teorii argumentacji
- Analiza strategii argumentacyjnej zawartej w „Dialogach o religii naturalnej” Davida Hume’a
- Analiza argumentacji i narzędzi perswazyjnych zaprezentowanych w filmie „12 gniewnych ludzi” (Sidney Lumet, 1957)
- Opracowywanie argumentacji na rzecz stanowiska wobec wybranego problemu historiograficznego.

Nazwa zajęć: **Mikroekonomia**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna, rozumie i potrafi poprawnie stosować podstawowe pojęcia z zakresu ekonomii;
- Rozumie i potrafi podać przykłady związków mikroekonomii z kulturą, psychologią, historią lub socjologią;
- Potrafi wyjaśnić podstawy wyborów konsumenta i producenta;
- Potrafi wyjaśnić podstawy ekonomiczne i społeczne funkcjonowania rynków zasobów i ich powiązania;
- Wykorzystuje zdobytą wiedzę do interpretacji zjawisk gospodarczych;
- Uzasadnia podstawowe prawa ekonomiczne werbalnie, graficznie lub ilościowo.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie do ekonomii – nauka o gospodarowaniu
- Gospodarka rynkowa
- Podstawy teorii wyboru konsumenta
- Produkcja i przedsiębiorstwo
- Podstawy teorii podziału i rynku czynników produkcji.

Nazwa zajęć: Mikroekonomia

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada podstawową i rozszerzoną wiedzę dot. aktywności gospodarczej człowieka, społeczeństw i państw na ekonomii w wymiarze mikro, w tym m.in. na praw popytu i podaży, w tym zakresie posługuje się odpowiednią terminologią; ma wiedzę o genezie historycznej obecnych systemów gospodarczych.
- Zna procesy gospodarcze zachodzące w okresie gospodarki rynkowej i centralnie planowanej w zakresie polityki pieniężnej oraz wynikające skutki społeczno-gospodarcze.
- Orientuje się w historiograficznych koncepcjach dotyczących kształtowania się podstawowych prac ekonomicznych i stosunków gospodarczych, teorii ekonomicznych.
- Zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną badań nad stosunkami gospodarczymi w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych modeli organizacji przedsiębiorstwa, rynku i wyborów konsumenta.
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach tematycznych związanych z mikroekonomią.
- Zna specyfikę m.in. pozycji konsumenta w gospodarce nakazowo-rozdzielczej a rynkowej w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych systemów społeczno-gospodarczych; bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko.
- Wyszukuje i systematyzuje informacje dotyczące obszaru badawczego nauk historycznych i pokrewnych w zakresie historii gospodarczej świata i teorii mikroekonomicznych, korzystając z różnych zasobów informacyjnych; poprawnie posługuje się terminologią historyczną i społeczno-gospodarczą do opisu zjawisk z mikroekonomii.
- Rozumie potrzebę ustawicznego rozwoju wiedzy i krytyki w zakresie historycznym i humanistycznym oraz kompetencji personalnych i społecznych, rozwija swoje zainteresowania kulturalne oraz fachowe; wykazuje niezależność w formułowaniu poglądów w zakresie zagadnień historycznych i społeczno-gospodarczych uwarunkowań kształtowania się zarówno podmiotowości przedsiębiorstw jak i ich ewolucji poprzez m.in. koncentrację kapitałową w układzie poziomym i pionowym i ich następstw dla stosunków społecznych i politycznych; potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społ.-gosp. zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w tych zagadnieniach.
- Poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowane teksty naukowe, zgodnie z kanonami przyjętymi w wybranych dziedzinach nauk humanistycznych i społecznych; uznaje i szanuje różnice punktów widzenia wynikające z podłoża narodowego, kulturowego i społecznego.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie – część 1-2: przedmiot mikroekonomii – gospodarująca jednostka; przedmiot, zakres i rozwój ekonomii; metoda badawcza; ważniejsze pojęcia; otoczenie i uczestnicy życia gospodarczego; krawędź możliwości produkcyjnych; technika, technologia, rzadkość a potencjał produkcyjny – wybory; mikroekonomia – zasady; ekonomia pozytywna i normatywna; narzędzia analizy
- Gospodarka rynkowa – część 3-5: prawo popytu i podaży – model gospodarki rynkowej; rynek i jego elementy; popyt, podaż, równowaga rynkowa i jej zaburzenia; nadwyżka producenta i konsumenta; rola i pozycja państwa – instrumenty polityki gospodarczej i ich wpływ na zachowania producenta i konsumenta
- Konsument a rynek – część 6-7: teoria wyboru – konsument: podmiot-przedmiot rynku; kto to taki?; racjonalne oczekiwania i zasady wyborów; ograniczenia budżetowe, zasobowe ograniczenia budżetowe, dochody nominalne i realne; użyteczność krańcowa i prawo malejącej krańcowej użyteczności; krzywe: budżetowa i obojętności; popyt konsumenta; równowaga konsumenta; efekt dochodowy i substytucyjny; indeksy cenowe i dochodowe; dobra Giffena; obrona praw konsumenta; prawa konsumenta w Polsce; ogólna definicja elastyczności; elastyczność cenowa; elastyczność mieszana; elastyczność dochodowa; elastyczność podaży; dobra normalne i niższego rzędu
- Przedsiębiorstwo a rynek – część 8-9: decyzje a ryzyko – przedsiębiorstwo – jego rola i zadania w gospodarce; zysk – jako cel działalności; struktura finansowa przedsiębiorstwa; funkcja produkcji, produkt krańcowy, prawo malejących krańcowych przychodów; efekt skali; długi i krótki okres; wartość przedsiębiorstwa

- Teoria produkcji: efekt skali – część 10: czynniki produkcji, nakłady; długi i krótki okres; funkcja produkcji; produkt krańcowy, prawo malejących przychodów; technologia i zasada malejącej technicznej stopy substytucji; efekt skali
- Produkcja a jej koszty: krótki i długi okres – część 11: koszty prywatne i społeczne; koszty stałe, zmienne, krańcowe i przeciętne, i funkcja kosztów; koszty w krótkim okresie czasu; koszty w długim okresie czasu; graficzne i analityczne zależności między funkcjami kosztów, izokoszty i izokwanty; próg rentowności
- Typy gospodarki 1: wolna konkurencja i pełny monopol – część 12: kwestia terminologii – teorii i etyka; struktura rynku; konkurencja doskonała, czynnik czasu, „optimum Pareto”; krótko i długookresowa równowaga przedsiębiorstwa, krzywe podaży gałęzi – krótki i długi okres; utarg całkowity i krańcowy w warunkach wolnej konkurencji; monopol, równowaga monopolu, monopol naturalny, kartel; sposoby regulacji monopolu, koszt monopolu
- Typy gospodarki 2: konkurencja niedoskonała i oligopol – część 13: konkurencja niedoskonała; sposoby konkurencji niedoskonałej; dylemat więźnia; oligopol, porozumienie oligopolistyczne – Cournota, Bertranda, Edgewortha, Sweezygo, Stackelberga; odstraszenie konkurentów, bariery wejścia i sposoby walki z konkurencją; duopol
- Rynek czynników produkcji 1: kapitał ludzki i praca – część 14: produkcji; popyt na czynniki produkcji a równowaga przedsiębiorstw; monopol i monopson; popyt i podaż pracy, równowaga na rynku pracy; efekt substytucyjny a efekt dochodowy zmiany płac; dochody transferowe i renta ekonomiczna, płaca minimalna; związki zawodowe; porozumienia płacowe
- Rynek czynników produkcji 2: kapitał i ziemia – część 15: teoria kapitału, procent, podaż kapitału; aktywa finansowe i stopa procentowa, stopa zwrotu z kapitału; czynniki naturalne – m.in. renta, renta gruntowa
- Działalność gospodarcza: duch przedsiębiorczości część 16: opodatkowanie a wydatki publiczne, dobra publiczne i dobra prywatne, rodzaje i zasady opodatkowania, krzywa Laffera, wybór publiczny
- Ekonomia dobrobytu część 17: równość i efektywność; zawodność rynku; podatki i wydatki; problem ochrony konkurencji; równowaga ogólna, stanowienie norm.

Nazwa zajęć: Nauki pomocnicze historii społeczno-gospodarczej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada podstawową i wybraną szczegółową wiedzę na temat zakresu przedmiotowego i celów nauk pomocniczych historii oraz ich wybranych tradycji badawczych;
- Zna założenia, wybrane metody badawcze i terminologię geografii historycznej; potrafi posługiwać się wybranymi narzędziami wypracowanymi w ramach geografii historycznej do przełożenia kategorii dawnych na współczesne; orientuje się w nowszych tendencjach badawczych geografii historycznej
- Zna zakres przedmiotowy i terminologię chronologii historycznej; potrafi posługiwać się wybranymi narzędziami wypracowanymi w ramach chronologii historycznej do przełożenia kategorii dawnych na współczesne
- Zna założenia, metody badawcze i terminologię metrologii historycznej; potrafi posługiwać się wybranymi narzędziami umożliwiającymi przełożenie kategorii dawnych na współczesne
- Jest świadomy konstrukcyjnej i interpretacyjnej natury przekazu medialnego; potrafi go krytycznie analizować; w sposób kreatywny wykorzystuje pozyskane informacje i umiejętności do oceny współczesnych procesów społeczno-gospodarczych
- Jest świadomy odmienności i różnorodności dawnych kultur (zwłaszcza w zakresie postrzegania, mierzenia i rozumienia świata); zdaje sobie sprawę z potrzeby pielęgnowania wiedzy o nich i otoczenia ich szacunkiem
- Zdaje sobie sprawę z przydatności fikcji literackiej (literatura, film, radio, gry komputerowe) dla badań historycznych.

Treści programowe dla zajęć:

- NAUKI POMOCNICZE HISTORII - HISTORIA, CELE I KLASYFIKACJA
- GEOGRAFIA HISTORYCZNA
- CHRONOLOGIA
- METROLOGIA
- NUMIZMATYKA I MENNICTWO
- PRASOZNAWSTWO I MEDIOZNAWSTWO
- RADIO, FOTOGRAFIA, FILM, NOWE MEDIA
- PAMIĘTNIKARSTWO
- LITERATURA PIĘKNA

- HISTORIA MÓWIONA.

Nazwa zajęć: Ochrona własności intelektualnej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawowe koncepcje i zasady w obszarze prawa autorskiego i prawa własności przemysłowej
- Jest świadomy znaczenia własności intelektualnej we współczesnej gospodarce rynkowej
- Potrafi prawidłowo interpretować przepisy prawa własności intelektualnej
- Potrafi samodzielnie wyszukać odpowiednie przepisy i zastosować je w praktyce
- Rozróżnia reżim prawno autorski od reżimu prawa własności przemysłowej
- Jest zdolny do samodzielnej oceny informacji z zakresu OWI docierających ze świata zewnętrznego.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie do prawa autorskiego: narodziny prawa autorskiego, rozwój dyscypliny zwanej własnością intelektualną. Rola konwencji międzynarodowych. Prawo autorskie na ziemiach polskich
- Przedmiot prawa autorskiego: pojęcie utworu, rodzaje utworów (samoistne, niesamoistne, inspirowane, zależne, zbiorowe itd.). Zakres ochrony i przesłanki jej stosowania
- Podmiot prawa autorskiego: twórca, współautor, pracodawca jako podmiot prawa autorskiego, instytucja naukowa jako podmiot prawa autorskiego w odniesieniu do utworów naukowych
- Treść prawa autorskiego: koncepcja monistyczna i dualistyczna praw autorskich. Autorskie prawa osobiste i autorskie prawa majątkowe. Licencje ustawowe
- Prawa autorskie w Internecie: nowe przedmioty ochrony prawem autorskim w środowisku cyfrowym, dozwolony użytek, formy naruszeń praw autorskich w sieci, Prawna problematyka domen internetowych, ochrona programów komputerowych
- Własność przemysłowa: Pojęcie wynalazku i rozwiązania wyłączone spod ochrony patentowej. Wzory przemysłowe. Projekty racjonalizatorskie. Ochrona znaków towarowych: Warunki ochrony, wyłączenia ustawowe, kategorie znaków towarowych
- Własność przemysłowa II: Oznaczenia geograficzne: ochrona na poziomie wspólnotowym i krajowym. Podmiot praw wyłącznych: twórca, współtwórca, pracodawca, przedsiębiorca. Korzystanie z wynalazku dla celów państwowych lub poznawczych. Nadużycie prawa i licencja przymusowa.

Nazwa zajęć: Przemiany środowiska naturalnego i gospodarowanie jego zasobami

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Rozumie miejsce człowieka w długiej historii życia na Ziemi oraz relacji zachodzące między człowiekiem a otaczającym go środowiskiem przyrodniczym i powiązania z procesami osadniczo-gospodarczymi. Student poznaje metody oraz miejsce i rolę badań geografii historycznej w problematyce studiów historyczno-ekonomicznych.
- Posiada wiedzę dotyczącą środowiskowych uwarunkowań rozwoju gospodarczego z uwzględnieniem zróżnicowania przestrzennego środowiska geograficznego, dostępności do zasobów surowcowych na obszarze ziem polskich i Europy. Potrafi wskazać korzyści i ograniczenia dla gospodarki człowieka wynikające z dostępu do surowców.
- Rozumie i potrafi wyjaśnić znaczenie naturalnych zmian w przyrodzie zachodzących w różnych skalach czasowych, oddziałujących na zachowania gospodarcze społeczności ludzkich.
- Poznaje dokładniej relacje człowiek-środowisko na etapie gospodarki przyswajalnej (zbieracko-łowieckiej), jej możliwości i ograniczenia. Potrafi wskazać przykłady tej działalności na różnych obszarach i w różnych okresach rozwoju dziejowego.
- Poznaje proces wprowadzenia gospodarki rolnej na świecie, w Europie i na ziemiach polskich oraz rozumie wynikające z niego konsekwencje środowiskowe, społeczne i biologiczne dla człowieka.
- Zna konsekwencje środowiskowe rewolucji przemysłowej. Dobrze rozumie wpływ przemysłu na środowisko naturalne w ujęciu dziejowym oraz zapoznaje się z inicjatywami przeciwdziałającymi negatywnym skutkom uprzemysłowienia wpływającego na środowisko i samego człowieka.
- Rozumie przyczyny i zna historię zachodzących na ziemi zmiany klimatycznych oraz potrafi wskazać na obserwowane powiązania z procesami osadniczym i gospodarczymi na przykładach średniowiecznego ocieplenia klimatycznego, małej epoki lodowej okresu nowożytnego czy zachodzącego w czasach współczesnych zjawiska globalnego ocieplenia

- Potrafi samodzielnie poszerzać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski w odniesieniu do środowiskowych uwarunkowań rozwoju gospodarczego w dziejach.
- Potrafi posługiwać się właściwymi terminami środowiskowymi, niezbędnymi w kontekście rozważań gospodarczych. Formułować z ich wykorzystaniem wypowiedzi ustne i pisemne. Bierze aktywny udział w dyskusji, potrafi stawiać zasadne pytania, przedstawiać i poprawnie argumentować swoje stanowisko.
- Dostrzega potrzebę ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego jak i wskazać znaczenie wiedzy historycznej dla zrównoważonego rozwoju społeczeństw.
- Potrafi w sposób krytyczny, z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli, zaprezentować własne poglądy na relacje rozwoju społeczności ludzkich w relacji ze środowiskiem przyrodniczym.
- Potrafi krytycznie ocenić swoją wiedzę w zakresie problematyki zmian środowiskowych, zasobów surowcowych w powiązaniu z kwestiami gospodarczymi w ujęciu historycznym, ich znaczenia dla zrozumienia współczesnych problemów rozwoju gospodarczego oraz przydatności wiedzy historycznej dla rozwiązywania problemów współczesnych i kreślenia strategii rozwoju gospodarczego na przyszłość w zgodzie z ideą zrównoważonego rozwoju.

Treści programowe dla zajęć:

- Miejsce człowieka w przyrodzie. Ewolucja biologiczna i kulturowa człowieka oraz interakcje człowiek-środowisko. Przykład gospodarczej eksploatacji Wyspy Wielkanocnej; historia społeczności wiodąca „od ziemskiego raju do kanibalizmu”.
- Metody geografii historycznej (paleogeografii) w odtwarzaniu zmian środowiskowych i procesów gospodarczych. Miejsce geografii historycznej w naukach historycznych.
- Zasoby środowiskowe (surowcowe) i ich znaczenie w historii rozwoju gospodarczego ludzkości.
- Strefowy układ środowiska geograficznego Ziemi – zróżnicowanie zasobów surowcowych i ich dostępność dla gospodarki człowieka.
- Historia naturalnych i antropogenicznych przemian środowiska przyrodniczego oraz ich znaczenie dla gospodarki człowieka.
- Relacje człowiek-środowisko w dobie gospodarki przyswajalnej. Gospodarka społeczności zbieracko-łowieckich.
- Początki i rozwój gospodarki rolnej na świecie, w Europie i na ziemiach polskich oraz jej konsekwencje środowiskowe, społeczne oraz dla biologii człowieka. Tworzenie krajobrazów kulturowych na Ziemi.
- Środowisko i gospodarka strefy lasów liściastych Europy. Przemiany osadniczo-gospodarcze ziem polskich w dobie średniowiecza, eksploatacja zasobów i rozwój krajobrazu kulturowego.
- Środowisko i gospodarka strefy stepów euroazjatyckich w ujęciu dziejowym.
- Postęp naukowo-techniczny i rewolucja przemysłowa a eksploatacja surowców i zmiany środowiskowe Ziemi. Konsekwencje społeczne, demograficzne, polityczne i środowiskowe rewolucji przemysłowej.
- Degradacja środowiska w wyniku rewolucji przemysłowej i narodziny idei zrównoważonego rozwoju. Wpływ rozwoju myśli ekologicznej na gospodarkę dla wzrostu dobrobytu i jakości życia społeczeństw. Model ekosystemu w myśli społeczno-gospodarczej.
- Historia klimatu i jego związki z rozwojem osadniczo-gospodarczym na przestrzeni dziejów. Lekcje z przeszłości. Z dziejów zasiedlenia Dalekiej Północy.
- Globalne zmiany środowiska wywołane czynnikami antropogenicznymi. Idea antropocenu (ery antropogenicznej).
- Problemy globalnego ocieplenia ery postindustrialnej i ich wpływ na współczesną gospodarkę, politykę i procesy demograficzne.

Nazwa zajęć: Wprowadzenie do historii gospodarczej. (Ćwiczenia)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna terminologię z zakresu historii społeczno-gospodarczej i potrafi się nią posługiwać. Zna istotę działalności badawczej człowieka, tradycyjne i nowoczesne modele nauki oraz zależności między procesami gospodarczymi a innymi przejawami życia społecznego.
- Zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk historycznych i ekonomicznych wraz z ich kierunkami rozwoju oraz miejscem w systemie nauk.
- Wykorzystuje poznaną metodologię historii gospodarczej do interpretacji danych gospodarczych i demograficznych. Potrafi gromadzić i przetwarzać dane z zakresu historii gospodarczej oraz formułować wnioski na nich podstawie.
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; w odniesieniu do życia społeczno-gospodarczego

- Potrafi zrealizować zadanie badawcze z wykorzystaniem poznanych metod historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej. Analizuje zjawiska i procesy społeczno-gospodarcze wykorzystując w tym celu poznane pojęcia, terminy i metody właściwe dla historii gospodarczej.
- Potrafi posługiwać się terminami właściwymi dla historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej. Formułować z ich wykorzystaniem wypowiedzi ustne i pisemne oraz przedstawiać swoje stanowisko z zastosowaniem adekwatnej argumentacji wykorzystując dostępną literaturę i źródła.
- Student prezentuje postawę zrozumienia i szacunku dla dziedzictwa historycznego związanego z aktywnością gospodarczą i jest gotów do pielęgnowania i popularyzacji dziedzictwa historycznego, gospodarczego i kulturalnego
- Potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społ.-gosp. zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w gospodarce oraz jest gotowy do ustawicznego rozwoju zainteresowań oraz kompetencji personalnych i społecznych.

Treści programowe dla zajęć:

- Nauka i działalność badawcza człowieka. Tradycyjny model nauki. Paradygmaty, twierdzenia i teorie w badaniach społecznych i gospodarczych.
- Geneza, zakres badań i periodyzacja historii społeczno-gospodarczej.
- Historia gospodarcza i ekonomia – podobieństwa, różnice i zależności.
- Źródła i metody badań dziejów społeczno-gospodarczych.
- Geneza i rozwój historii gospodarczej na świecie i w Polsce.
- Narodziny kapitalizmu. Analiza teoretyczna i instytucjonalna
- Gospodarka współczesnego świata a wyzwania cywilizacyjne.
- Jak pisać pracę naukową z historii gospodarczej.

Nazwa zajęć: Badania reprezentacyjne zjawisk społeczno-gospodarczych

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

student/ka:

- Zna podstawową wiedzę z obszaru nauk społeczno-gospodarczych, a w szczególności badań reprezentacyjnych, w tym znaczenie relacji pomiędzy przeszłością a współczesnością, gospodarczą rolę zjawisk demograficznych
- Zna wybrane metody pozyskiwania, analizy, interpretacji, przetwarzania i wykorzystywania źródeł gospodarczych a także pozyskiwania informacji i tworzenia zbiorów danych z wykorzystaniem programu EXCEL
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze w tym związane z prowadzeniem badań reprezentacyjnych oraz planować proces uczenia się przez całe życie
- Potrafi poszukiwać, gromadzić, analizować i konfrontować różnego rodzaju historyczne i współczesne informacje społeczno-gospodarcze
- Potrafi indywidualnie i zespołowo realizować zadania związane z przeprowadzeniem badań reprezentacyjnych zjawisk społeczno-gospodarczych, w tym związanych z ich szerszą interpretacją społeczno-gospodarczą
- Jest gotów do przestrzegania norm etycznych, w szczególności z ochroną danych, związanych z definiowaniem i przeprowadzaniem badań reprezentacyjnych
- Jest gotów do wykazania się przedsiębiorczością w procesie badawczym, do rozwiązywania problemów poznawczych i praktycznych w oparciu o zdobytą wiedzę oraz przeprowadzenia krytycznej oceny swej wiedzy i przyjętych założeń w obszarze prezentacji efektów swych badań.

Treści programowe dla zajęć:

- Działalność badawcza człowieka a nauka
- Przyczynowość w badaniach społecznych
- Proces badawczy
- Metody badań reprezentacyjnych
- Opracowanie zebranych materiałów badawczych
- Wyjaśnienie zjawisk społeczno-gospodarczych.

Nazwa zajęć: Dostęp do informacji publicznej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi rozróżnić podstawowe koncepcje i zasady w obszarze prawa dotyczącego dostępu do informacji i ochrony danych osobowych.
- Rozumie i potrafi przeanalizować proces powstawania dokumentacji w jednostkach organizacyjnych państwowych, samorządowych i prywatnych

- Samodzielnie zdobywa wiedzę w sposób uporządkowany i systematyczny zgodnie ze wskazówkami opiekuna naukowego
- Samodzielnie lub w zespole opracowuje wybrany temat badawczy dotyczący zjawisk związanych z powstawaniem współczesnych źródeł informacji i źródeł historycznych.
- Poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowane teksty naukowe, zgodnie z kanonami przyjętymi w wybranych dziedzinach nauk humanistycznych.
- Rozumie konieczność przestrzegania norm etycznych w pracy historyka.
- Wykazuje niezależność i samodzielność myśli, szanując w tym względzie także prawa innych osób.

Treści programowe dla zajęć:

- Pojęcie informacji publicznej. Informacja zwykła a informacja przetworzona. Normatywne podstawy dostępu do informacji publicznej.
- Dostęp do informacji – prawo obywatela do informacji. Podstawy prawne.
- Dostęp do własnej dokumentacji – ochrona danych osobowych.
- Dostęp do własnej dokumentacji – ochrona praw autorskich.
- Dostęp do własnej dokumentacji – dokumentacja medyczna.
- Ochrona informacji możliwości dostępu do informacji niejawnych.
- Ochrona informacji. Zasady pracy i organizacja kancelarii tajnej.

Nazwa zajęć: E-humanistyka

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Studentka/student rozumie i zna specyfikę współczesnego cyfrowego świata.
- Posługuje się sprawnie terminologią i pojęciami stosowanymi w cyfrowych odmianach nauk humanistycznych
- Potrafi sklasyfikować i poddać krytyce źródła wytworzone cyfrowo
- Potrafi sprawnie posługiwać się różnego rodzaju narzędziami wyszukiwawczymi, bazami danych i katalogami sieciowymi w celu odnalezienia pożądaných informacji.
- Zna najważniejsze instytucje z zakresu nauk humanistycznych, zajmujące się gromadzeniem i udostępnianiem cyfrowego dziedzictwa oraz potrafi korzystać z ich zasobów.
- Potrafi sprawnie odróżniać zasoby cyfrowe zdigitalizowane od tzw. born-digital i potrafi poruszać się między tymi zbiorami
- Potrafi zastosować procedury krytyki źródeł wobec materiałów zrodzonych cyfrowo (born-digital)
- Potrafi pozyskać informację na temat zakresu ochrony praw autorskich materiałów dostępnych w wersji cyfrowej i zna odpowiednie sposoby ich cytowania.

Treści programowe dla zajęć:

- Cyfrowy zwrot w humanistyce i jego historia
- Źródła historyczne w wersji cyfrowej – krytyka i analiza
- Historiografia w formie cyfrowej – bazy danych i wyszukiwarki
- Cyfrowe dziedzictwo i jego struktura
- Humanistyki zdigitalizowana i zrodzona w świecie cyfrowym
- Prawo autorskie w internecie.

Nazwa zajęć: Gospodarka preindustrialna - średniowiecze – ćwiczenia

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- posiada wiedzę na temat etapów rozwoju historycznego oraz gospodarczego Europy w wiekach średnich
- zna i potrafi scharakteryzować związki między rozwojem gospodarczym, społecznym i kulturowym społeczeństw i państw Europy w wiekach średnich
- potrafi omówić (lub opisać), z wykorzystaniem specjalistycznej terminologii i literatury, modele gospodarki w wiekach średnich na wybranych przykładach
- zna i potrafi analizować oraz interpretować źródła dotyczące gospodarki z wykorzystaniem wybranych metod badań historycznych, ma świadomość konieczności samodzielnego poszerzania wiedzy w tym zakresie
- posiada świadomość szans i zagrożeń wynikających z rozwoju opartego o dookreślone typy systemów gospodarczych, potrafi wykorzystać swoją wiedzę do rozwiązywania problemów teoretycznych i praktycznych.

Treści programowe dla zajęć:

- Lokalne i ponadlokalne więzi gospodarcze
- Ziemia i wieś w rozwoju gospodarczym w wiekach średnich na wybranych przykładach

- Feudalizm – modele i znaczenie w dziejach społeczno-gospodarczych; przykład Polski
- Miasto i wymiana – procesy lokacyjne a gospodarka, społeczeństwo i prawo (wybrane przykłady)
- Procesy gospodarcze a struktura społeczna na przykładzie Polski
- Specyfika i zagrożenia wynikające z rozwoju gospodarczego opartego na ziemi.

Nazwa zajęć: Gospodarka preindustrialna - średniowiecze

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- posiada wiedzę w zakresie wybranych zagadnień z historii dziejów gospodarczych Europy w epoce średniowiecza;
- potrafi w podstawowym zakresie wyszukiwać, selekcjonować i oceniać literaturę przedmiotu; korzysta z różnych zasobów informacyjnych;
- zna relacje wzajemne między gospodarką a społeczeństwem w dobie średniowiecza w Europie;
- potrafi wykorzystaniem poznanych metod, pojęć i terminów historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej realizować podstawowe zdania badawcze;
- potrafi, w zakresie tematyki zajęć określić rolę państwa (władztwa/władcy, monarchii/monarchy) w gospodarce doby średniowiecza oraz identyfikować społeczne i gospodarcze konsekwencje decyzji politycznych;
- potrafi poprawnie formułować wypowiedzi (ustne i pisemne) z zakresu historii gospodarczej omawianego okresu i opatrzyć je odpowiednim aparatem badawczym. Poprawnie wykorzystuje w tym celu poznane pojęcia właściwe dla przedmiotu. Formułuje własne stanowisko na tematy z zakresu historii gospodarczej wykorzystując dostępną literaturę i źródła;
- prezentuje postawę zrozumienia i szacunku dla dziedzictwa historycznego związanego z aktywnością gospodarczą (budowle, narzędzia; przekazy pisane);
- jest gotów do umiejętnego i aktywnego propagowania wiedzy historycznej z ogólnej problematyki dziejów powszechnych gosp.-społ. średniowiecza;
- potrafi formułować i wyrażać własne poglądy, dyskutować z wykorzystaniem literatury przedmiotu.

Treści programowe dla zajęć:

- Narodziny średniowiecznej Europy na Zachodzie – od świata rzymskiego do atomizacji po jego rozpadzie
  - a) Gospodarczy spadek po antyku
  - b) Barbarzyńcy na gruzach *Imperium Romanum* i ich rola w kształtowaniu nowych relacji gospodarczych
  - c) Strefy cywilizacyjne i ekonomiczne czyli o roli asynchronizmów rozwojowych w dziejach Europy.
- Barbarzyńska Europa na Wschodzie
  - a) W dobie plemiennej
  - b) Od plemion do państw – polityczne, społeczne i gospodarcze kształtowanie się „Europy Młodszej”
  - c) Podstawy gospodarcze formowania się wczesnych państw (do początku XI wieku)
- Blask średniowiecza (XI-XIII wiek)
  - a) Autarkia i hierarchia społeczna
  - b) Feudalizm:
    - Dyskusja w historiografii
    - Gospodarka oparta na ziemi
    - Pojęcie niejednorodne – gospodarka, relacje społeczne, prawo i kultura
    - Modele feudalizmu (?)
  - c) Początki nowego czyli miasto.
- Schyłek średniowiecza (XIV-XV wiek)
  - a) Miasto – rola rzemiosła, wymiana, szlaki handlowe i związki miast
  - b) Wieś
  - c) Dualizm w rozwoju ekonomicznym Europy
  - d) Wielkie konflikty zbrojne a gospodarka i społeczeństwo
  - e) Europa odkrywa świat – gospodarka na nowych torach

Nazwa zajęć: **Historia pieniądza cz. 2**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada podstawową i rozszerzoną wiedzę dot. aktywności gospodarczej człowieka, społeczeństw i państw na polu pieniądza i instytucji finansowych, w tym zakresie posługuje się odpowiednią terminologią; ma wiedzę o genezie historycznej obecnych systemów gospodarczych, systemów finansowych.

- Zna procesy gospodarcze zachodzące w okresie gospodarki rynkowej i centralnie planowanej w zakresie finansów publicznych jednostek różnego szczebla administracyjnego, polityki pieniężnej oraz wynikające skutki społeczno-gospodarcze.
- Orientuje się w historiograficznych koncepcjach dotyczących kształtowania się podstawowych prac ekonomicznych i stosunków finansowych m.in. na poziomie lokalnym, w tym znaczenia i roli systemów monetarnych.
- Zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną badań nad polityką finansową, kredytową i monetarną w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych systemów pieniężnych.
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach tematycznych związanych z systemem finansowym państwa i w układzie międzynarodowym.
- Zna specyfikę odmiennych systemów pieniężnych w różnych państwach w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych systemów społeczno-gospodarczych; bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko
- Wyszukuje i systematyzuje informacje dotyczące obszaru badawczego nauk historycznych i pokrewnych w zakresie historii pieniądza po roku 1870, korzystając z różnych zasobów informacyjnych; poprawnie posługuje się terminologią historyczną i społeczno-gospodarczą.
- Rozumie potrzebę ustawicznego rozwoju wiedzy i krytyki w zakresie historycznym i humanistycznym oraz kompetencji personalnych i społecznych, rozwija swoje zainteresowania kulturalne oraz fachowe; wykazuje niezależność w formułowaniu poglądów w zakresie zagadnień historycznych i społeczno-gospodarczych uwarunkowań kształtowania się zarówno systemów monetarnych i finansowo-bankowych; potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społeczno-gospodarczej zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w tych zagadnieniach.
- Poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowane teksty naukowe, zgodnie z kanonami przyjętymi w wybranych dziedzinach nauk humanistycznych i społecznych, ekonomicznych; uznaje i szanuje różnice punktów widzenia wynikające z podłoża narodowego, kulturowego i społecznego.

Treści programowe dla zajęć:

- Część 1 – wprowadzenie: pojęcie, przedmiot i podmiot historii pieniądza po roku 1870; zakres tematyczny, chronologiczny i przestrzenny; zależności między polityką finansową a pieniężną a stanem finansów publicznych prywatnych; klasyfikacja przestrzenna i czasowa określonych systemów monetarnych od standardu złota po pieniądz fiducjarny
- Część 2 – standard złota: funt brytyjski – światowa waluta w latach 1870-1914
- Część 3 – standard złota: dolar amerykański – światowa waluta od 1914 r.; dolar amerykański w latach 1861-1914
- Część 4 – standard złota: rubel rosyjski (1865-1918) i marka niemiecka (1873-1945); chiński (1843-1949: standard srebra)
- Część 5 – standard złota: polski złoty (1924-1950); reforma Grabskiego; pieniądz Generalnego Gubernatorstwa; reforma roku 1950
- Część 6 – pieniądz fiducjarny: dolar amerykański od 1971; japoński jen; niemiecka marka, francuski frank
- Część 7 – pieniądz fiducjarny: ecu –euro
- Część 8 – kryptowaluty: bitcoin
- Część 9 – systemy bankowe: banki centralne – Bank Anglii, FED, Bundesbank; Europejski Bank Centralny
- Część 10 – systemy finansowe: porozumienie Bretton Wood, Smithonian Agreement; inflacje w 20/21. stuleciu
- Część 11 – banki centralne: Bank Polski – Narodowy Bank Polski
- Część 12 – banki międzynarodowe: Bank Światowy, Bank Rozrachunków Międzynarodowych; Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
- 05
- Część 13– banki komercyjne: typy i przykłady; Morgan,
- Część 14 – kryzysy finansowe: 1893, 1907, 1929, 1997, 200
- Część 15 – ludzie pieniądza: Rodziny: Baringsów, Morganów, Rotschildów, Rockefellerów i inni

Nazwa zajęć: Historia systemów politycznych

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Potrafi posługiwać się terminologią z obszaru systemów politycznych i prawa konstytucyjnego.
- Wie jakie rodzaje systemów politycznych występowały dawniej i współcześnie

- Potrafi zidentyfikować i scharakteryzować instytucje polityczne w systemach politycznych.
- Posiada wiedzę o ustroju i funkcjonowaniu systemów politycznych wybranych krajów świata.

Treści programowe dla zajęć:

- Pojęcie systemu politycznego, ustroju politycznego i reżymu politycznego
- Elementy systemu politycznego (organy władzy, partie polityczne, grupy interesu).
- Typy systemów politycznych
- System polityczny wybranych państwa - historia i współczesność

Nazwa zajęć: Historia techniki cz II

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie dynamikę procesów gospodarczych zachodzących w dziejach, oraz wzajemne powiązania między zjawiskami gospodarczymi a polityką i społeczeństwem.
- Rozumie i potrafi zinterpretować genezę i rozwój zjawisk i procesów prowadzących do nowych odkryć technicznych od czasów starożytnych do nowożytnych.
- Samodzielnie zdobywa wiedzę z zakresu historii techniki w oparciu o zalecaną literaturę przedmiotu.
- Samodzielnie poszukuje, gromadzi i interpretuje informacje z zakresu historii techniki, wykorzystując w tym celu również zasoby Internetu;
- Poprawnie stosuje terminologię dotyczącą historii techniki, wykorzystując również słownictwo z zakresu historii i teorii techniki;
- Wykazuje się samodzielnością i niezależnością myślenia podczas dyskusji. Stara się ustawicznie i samodzielnie rozwijać własne zainteresowania związane z zakresem tematycznym przedmiotu.

Treści programowe dla zajęć:

- Rozwój techniki używanej w produkcji żywności – rolnictwo w wiekach nowożytnych i współcześnie.
- Strój – potrzeba i ekstrawagancja - surowce, narzędzia i wytwórcy – potrzeba chwili i potrzeba mody
- Budownictwo - Miejsce zamieszkania – z groty do drapaczy chmur. ARCHITEKTURA - Materiały – Maszyny – Technologie; Drewno – Kamień – Cegła – Beton – Szkło,
- Budownictwo - Miejsce wspólne – Świątynie – Stadiony – Teatry – Targi. ARCHITEKTURA - Materiały – Maszyny – Technologie; Drewno – Kamień – Cegła – Beton – Szkło;
- Budownictwo - Miejsce pracy – Warsztat – Sklep – Manufaktura - Fabryka. ARCHITEKTURA - Materiały – Maszyny – Technologie; Drewno – Kamień – Cegła – Beton – Szkło
- Budownictwo - Miejsce pracy – Gospodarstwo rolne;
- Metalurgia – brąz – żelazo – metale nieżelazne – metale szlachetne – sposoby wydobycia w poszczególnych epokach;
- Metalurgia – brąz – żelazo – metale nieżelazne – metale szlachetne – technologie wytwarzania – odlewnictwo, obróbka plastyczna, łączenie materiałów;
- Obrona i atak – technika wojenna – OBRONA – w poszczególnych okresach historycznych
- Obrona i atak – technika wojenna – ATAK – w poszczególnych okresach historycznych
- Technika wojenna a technika cywilna.

Nazwa zajęć: Makroekonomia

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna, rozumie i potrafi poprawnie stosować podstawowe pojęcia z zakresu makroekonomii;
- Rozumie i potrafi podać przykłady związków makroekonomii z kulturą, psychologią, historią lub socjologią;
- Potrafi wyjaśnić podstawy ekonomiczne i społeczne rachunku narodowego;
- Rozumie i potrafi uzasadnić podstawowe funkcje pieniądza w gospodarce;
- Potrafi wyjaśnić podstawy ekonomiczne i społeczne wzrostu gospodarczego i wahań koniunkturalnych;
- Wykorzystuje zdobytą wiedzę do interpretacji zjawisk gospodarczych;
- Uzasadnia podstawowe prawa ekonomiczne werbalnie, graficznie lub ilościowo.

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowe pojęcia makroekonomii
- Rachunki narodowe
- Pieniądz w gospodarce
- Wzrost gospodarczy i jego wahania
- Inflacja i bezrobocie.

Nazwa zajęć: Makroekonomia

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada podstawową i rozszerzoną wiedzę dot. aktywności gospodarczej człowieka, społeczeństw i państw na ekonomii w wymiarze makro, w tym m.in. na polu pieniądza i instytucji finansowych, w tym zakresie posługuje się odpowiednią terminologią; ma wiedzę o genezie historycznej obecnych systemów gospodarczych, systemów finansowych.
- Zna procesy gospodarcze zachodzące w okresie gospodarki rynkowej i centralnie planowanej w zakresie polityki pieniężnej oraz wynikające skutki społeczno-gospodarcze.
- Orientuje się w historiograficznych koncepcjach dotyczących kształtowania się podstawowych prac ekonomicznych i stosunków gospodarczych, teorii ekonomicznych.
- Zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną badań nad stosunkami gospodarczymi w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych systemów pieniężnych.
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach tematycznych związanych z systemem gospodarczym świata.
- Zna specyfikę m.in. odmiennych systemów bankowych oraz systemów monetarnych w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych systemów społeczno-gospodarczych; bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko.
- Wyszukuje i systematyzuje informacje dotyczące obszaru badawczego nauk historycznych i pokrewnych w zakresie historii gospodarczej świata i systemów ekonomicznych, bankowych i finansowych, korzystając z różnych zasobów informacyjnych; poprawnie posługuje się terminologią historyczną i społeczno-gospodarczą.
- Rozumie potrzebę ustawicznego rozwoju wiedzy i krytyki w zakresie historycznym i humanistycznym oraz kompetencji personalnych i społecznych, rozwija swoje zainteresowania kulturalne oraz fachowe; wykazuje niezależność w formułowaniu poglądów w zakresie zagadnień historycznych i społeczno-gospodarczych uwarunkowań kształtowania się zarówno systemów monetarnych i finansowo-bankowych jak i ich następstw dla stosunków społecznych i politycznych; potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społ.-gosp. zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w tych zagadnieniach.
- Poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowane teksty naukowe, zgodnie z kanonami przyjętymi w wybranych dziedzinach nauk humanistycznych i społecznych; uznaje i szanuje różnice punktów widzenia wynikające z podłoża narodowego, kulturowego i społecznego.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie – część 1-2: przedmiot makroekonomii – gospodarzące państwo; cele makroekonomii: obszar produkcji, zatrudnienia, wymiana gospodarcza, ceny; pomiar gospodarki w skali makro: PKB i jego ujęcie; wskaźnik bezrobocia, inflacja; polityka gospodarcza państwa: fiskalna, pieniężna, gospodarcza; globalna podaż i popyt; typy gospodarki: nakazowa, rynkowa i mieszana; zadania państwa: bezpieczeństwo, opieka społeczna, edukacja; rola rządu: prywatna i państwowa rywalizacja o udziały w rynku
- Długi okres – analiza 1: „Intrygujący pieniądz”; historia pieniądza, rodzaje pieniądza i systemy walutowe; powstanie i funkcje banków; bank centralny; banki komercyjne; system bankowy w Polsce; rynek pieniężny i kapitałowy; giełda
- Długi okres – analiza 2: pieniądz i rynki finansowe; istota i funkcje pieniądza, ewolucja pieniądza, zasoby pieniądza; popyt i podaż pieniądza, kreacja pieniądza, czynniki determinujące podaż pieniądza; równowaga na rynku pieniężnym; koszty posiadania pieniądza, instrumenty kontroli podaży pieniądza; inflacja: definicja i koszty; rodzaje inflacji; skutki inflacji; teorie inflacji; inflacja a bezrobocie
- Długi okres – analiza 3: w poszukiwaniu pracy a problem bezrobocia; polityka pełnego zatrudnienia, dyskryminacja ras i płci, mnożnik inwestycyjny, wykształcenie a rynek pracy, związki zawodowe; przyczyny bezrobocia; typy bezrobocia; bezrobocie a działalność państwa; bezrobocie w warunkach transformacji; BAEL; krzywa Philippsa, prawo Okuna
- Deficyt fiskalny i dług publiczny: fiskalna i monetarna polityka państwa; polityka gospodarcza: wymiar fiskalny i pieniężny; systemy podatkowe; analiza według modelu IS-LM; bilans płatniczy; krzywa Laffera
- Wzrost gospodarczy: konieczność czy cykl i trend w gospodarce?; źródła wzrostu gospodarczego; cykle koniunkturalne, teoria, fakty i mity bogactwa narodów, recesja; pojęcie cyklu

koniunkturalnego; fazy cyklu; rodzaje wahań cyklicznych; cykl a wzrost wahań cyklicznych; teorie wahań cyklicznych; pojęcie kryzysu; model Keynesa; koniunktura gospodarcza

- Wymiana międzynarodowa: polityka handlowa; struktura światowego handlu; organizacje handlu światowego; problemy gospodarki otwartej, polityka handlowa, teoria korzyści komparatywnych, cła protekcyjizm, dumping.

Nazwa zajęć: Statystyka historyczna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawowe zagadnienia związane ze statystyką.
- Rozumie znaczenie statystyki w badaniach historycznych i innych dziedzinach nauki.
- Zna podstawowe miary statystyczne.
- Potrafi dobrać odpowiednie miary statystyczne w zależności od rodzaju danych historycznych, którymi dysponuje.
- Zna podstawowe metody opisu dynamiki zmian zjawisk historycznych oraz oceny siły związku pomiędzy takimi zjawiskami.
- Posiada umiejętności oceny siły związku pomiędzy zjawiskami społeczno-gospodarczymi.
- Posiada umiejętności oceny dynamiki zmian zjawisk historycznych.
- Posiada umiejętności interpretacji wyznaczonych wartości miar statystycznych.
- Potrafi zastosować poznane miary statystyczne do opisu historycznych zjawisk społeczno-gospodarczych.

Treści programowe dla zajęć:

- Statystyka: główne pojęcia
- Miary statystyczne: położenia, rozproszenia, asymetrii i koncentracji
- Opis siły związku i zależności społeczno-gospodarczych
- Opis dynamiki zjawisk społeczno-gospodarczych.

Nazwa zajęć: Socjologia

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zyskuje wiedzę na temat podstawowych zagadnień i perspektyw w ramach socjologii jako nauki, w tym jej relacji z innymi naukami, jak historia (w tym gospodarcza) czy ekonomia
- Poznaje kluczowe pojęcia socjologiczne oraz szerzej: nauk społecznych i humanistycznych
- Uczy się stosować wprowadzone perspektywy i pojęcia w analizie problemów empirycznych
- Rozumie i potrafi zidentyfikować społeczne tło indywidualnych i zbiorowych zachowań, w tym procesów społecznych, historycznych, gospodarczych
- Umiejętnie korzysta z literatury przedmiotu
- Potrafi w sposób krytyczny, z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społecznej zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w nowoczesności.

Treści programowe dla zajęć:

- Socjologia jako nauka społeczna i jej wewnętrzne zróżnicowanie, socjologia a inne nauki społeczne i humanistyczne. Specyfika metodologiczna socjologii: rodzaje i sposoby gromadzenia danych
- Kultura jako przedmiot zainteresowania socjologii
- Zmiana społeczno-kulturowa
- Interakcje społeczne
- Socjalizacja i kontrola społeczna
- Grupa społeczna i organizacja
- Rodzina jako przedmiot zainteresowania socjologii
- Naród w perspektywie socjologicznej
- Państwo – polityka – demokracja
- Nierówności społeczne.

Nazwa zajęć: Gospodarka preindustrialna - nowożytność XVI-XVIII wiek

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach tematycznych związanych z historią nowożytną powszechną;
- ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach badań nad historią gospodarki wczesnonowożytnej, jest zorientowany w skali i jakości tak dawnej, jak aktualnej historiografii dotyczącej tej epoki;
- ma wiedzę o dalekosiężnych powiązaniach badanych zjawisk i problemów, ze szczególnym uwzględnieniem ich przejawów w świecie współczesnym;

- potrafi wejść w dialog merytoryczny ze znawcami w zakresie historii nowożytnej powszechnej, zwłaszcza zaś problematyki gospodarczej;
- wyszukuje i systematyzuje informacje dotyczące dziejów wczesnonowożytnych oraz potrafi rozróżnić dyskurs naukowy od popularyzatorskiego;
- umie włączać do badań i analiz materiał z dziedzin pokrewnych historii, zwłaszcza geografii;
- docenia znaczenie dziejów nowożytnych powszechnych i angażuje się w aktywność służącą objaśnianiu, popularyzacji i pogłębianiu świadomości historycznej w społeczeństwie;
- świadomie kształtuje własne i cudze zainteresowania badawcze i popularyzatorskie;
- posługuje się zasobami i aparaturą multimedialną w pracach naukowych i w popularyzacji wiedzy o epoce nowożytnej.

Treści programowe dla zajęć:

- Periodyzacja oraz główne kierunki przemian kulturalnych, politycznych, społecznych i gospodarczych epoki wczesnonowożytnej.
- Wielkie odkrycia geograficzne a świat śródziemnomorski w XVI stuleciu i ich wpływ na gospodarczy obraz Europy.
- Jarmark, targ i giełda. Formy dużego i małego handlu.
- Człowiek w strukturach wczesnonowożytnych społeczeństw europejskich.
- Republiki w czasach wczesnonowożytnych: ustrój i ideologia.
- Ciało i dusza. Leonardo da Vinci i jego wkład w dorobek w cywilizacji nowożytnej
- Rzeczpospolita szlachecka i jej mieszkańcy w oczach Zachodu.

Nazwa zajęć: Gospodarka preindustrialna - nowożytność XVI-XVIII wiek

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach tematycznych związanych z historią nowożytną powszechną;
- ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach badań nad historią gospodarki wczesnonowożytnej, jest zorientowany w skali i jakości tak dawnej, jak aktualnej historiografii dotyczącej tej epoki
- ma wiedzę o dalekosiężnych powiązaniach badanych zjawisk i problemów, ze szczególnym uwzględnieniem ich przejawów w świecie współczesnym;
- potrafi wejść w dialog merytoryczny ze znawcami w zakresie historii nowożytnej powszechnej, zwłaszcza zaś problematyki gospodarczej;
- wyszukuje i systematyzuje informacje dotyczące dziejów wczesnonowożytnych oraz potrafi rozróżnić dyskurs naukowy od popularyzatorskiego;
- umie włączać do badań i analiz materiał z dziedzin pokrewnych historii, zwłaszcza geografii;
- docenia znaczenie dziejów nowożytnych powszechnych i angażuje się w aktywność służącą objaśnianiu, popularyzacji i pogłębianiu świadomości historycznej w społeczeństwie;
- świadomie kształtuje własne i cudze zainteresowania badawcze i popularyzatorskie;
- posługuje się zasobami i aparaturą multimedialną w pracach naukowych i w popularyzacji wiedzy o epoce nowożytnej.

Treści programowe dla zajęć:

- Periodyzacja oraz główne kierunki przemian kulturalnych, politycznych, społecznych i gospodarczych epoki wczesnonowożytnej.
- Świat śródziemnomorski, drogi handlowe w XVI stuleciu.
- Wielkie odkrycia geograficzne – znaczenie dla rozwoju cywilizacyjnego.
- Monarchie absolutne doby nowożytnej (aspekty ekonomiczne).
- Republiki w czasach nowożytnych: ustrój i ideologia, a problem doktryn ekonomicznych.
- Czy filozof może myśleć o pieniądzu? Historia intelektualna XVIII stulecia.
- Rzeczpospolita szlachecka i jej mieszkańcy w oczach Zachodu – odmienność gospodarcza.

Nazwa zajęć: Historia bankowości. (Ćwiczenia - część 1)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna terminologię z zakresu historii społeczno-gospodarczej i historii bankowości, potrafi się nią posługiwać oraz specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk historycznych i ekonomicznych. Zna zależności między procesami gospodarczymi a innymi przejawami życia społecznego.
- Zna najważniejsze tendencje rozwoju systemów gospodarczych na świecie, rolę bankowości w życiu społecznym i gospodarczym, relacje pomiędzy przeszłością a współczesnością oraz wybrane zagadnienia z zakresu socjologii i psychologii społecznej odnoszące się do życia gospodarczego.

- Wykorzystuje poznaną metodologię historii gospodarczej do interpretacji danych gospodarczych i procesów dotyczących rynku pieniężnego. Potrafi gromadzić i przetwarzać dane z zakresu historii gospodarczej, w tym historii bankowości, wykorzystując dostępną literaturę i źródła oraz formułować na ich podstawie wnioski i przedstawiać swoje stanowisko w odniesieniu do wpływu pieniądza i bankowości na życie społeczno-gospodarcze i odwrotnie.
- Potrafi zrealizować zadanie badawcze (indywidualnie i zespołowo) z wykorzystaniem poznanych metod historii gospodarczej. Analizuje zjawiska i procesy społeczno-gospodarcze wykorzystując w tym celu poznane pojęcia, terminy i metody właściwe dla historii gospodarczej.
- Student przestrzega norm etycznych związanych z pracą naukową oraz prezentuje postawę zrozumienia i szacunku dla dziedzictwa historycznego związanego z aktywnością gospodarczą i jest gotów do wykazywania się przedsiębiorczością i udziałem w życiu społecznym w celu pielęgnowania i popularyzacji dziedzictwa historycznego i gospodarczego.
- Potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społ.-gosp. zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w gospodarce oraz jest gotowy do ustawicznego rozwoju zainteresowań oraz kompetencji personalnych i społecznych.

Treści programowe dla zajęć:

- Narodziny bankowości - podstawowe pojęcia
- Bankowość na Bliskim Wschodzie i w Grecji.
- Bankowość w Rzymie
- Bankowość żydowska, bizantyjska i islamska
- Odrodzenie bankowości w późnym średniowieczu. Kościół a bankowość. Bankowość Florencji, Genui i Wenecji oraz Katalonii.
- Wielkie domy bankierskie późnego średniowiecza i wczesnej epoki nowożytnej. Medyceusze i Fuggerowie
- Bankowość XVII i XVIII wieku. Niderlandy, Anglia, Szkocja i Francja.
- Nowe formy bankowości w XVII i XVIII wieku. Kreowanie pieniądza. Bank jako źródło pieniądza papierowego.
- Afera Johna Lawa i Kompanii Mórz Południowych
- Bankowość na ziemiach polskich do końca XVIII w.

Nazwa zajęć: Historia handlu i transportu cz. I

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie dynamikę procesów gospodarczych zachodzących w dziejach, oraz wzajemne powiązania między zjawiskami gospodarczymi a polityką i społeczeństwem.
- Rozumie i potrafi zinterpretować genezę i rozwój zjawisk i procesów prowadzących do nowych sposobów wymiany handlowej i odkryć technicznych w dziedzinie transportu od czasów starożytnych do nowożytnych
- Samodzielnie zdobywa wiedzę z zakresu historii wymiany handlowej i transportu w oparciu o zalecaną literaturę przedmiotu.
- Samodzielnie poszukuje, gromadzi i interpretuje informacje z zakresu historii handlu i historii transportu, wykorzystując w tym celu również zasoby Internetu
- Poprawnie stosuje terminologię dotyczącą historii techniki, wykorzystując również słownictwo z zakresu historii i teorii techniki
- Wykazuje się samodzielnością i niezależnością myślenia podczas dyskusji. Stara się ustawicznie i samodzielnie rozwijać własne zainteresowania związane z zakresem tematycznym przedmiotu.

Treści programowe dla zajęć:

- Teorie i doktryny handlu w epoce preindustrialnej
- Innowacje w handlu i transporcie (starożytność – nowożytność)
- Lądowy i morski handel kupiecki. Ośrodki handlu – Szlaki i drogi – Wymiana i pieniądz
- Rozwój szlaków wodnych w epoce preindustrialnej. Geografia – Infrastruktura – Technika – Ludzie
- Transport i komunikacja w czasie pokoju i wojny w epoce preindustrialnej
- Codziennosc w podróżach bliskich i dalekich po Europie i świecie
- Handel i transport na ziemiach polskich do XVIII w.

Nazwa zajęć: Historia myśli ekonomicznej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę o genezie historycznej obecnych systemów gospodarczych.
- Ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach tematycznych związanych z ideą ekonomiczną.

- Orientuje się w historiograficznych koncepcjach dotyczących kształtowania się stosunków gospodarczych.
- Zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną badań nad strukturami gospodarczymi.
- Potrafi prawidłowo posługiwać się pojęciami i terminami z zakresu tego przedmiotu.
- Poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowane teksty naukowe, zgodnie z kanonami przyjętymi w wybranych dziedzinach nauk humanistycznych.
- Wskazuje i określa związki istniejące pomiędzy rozwojem historycznym sfer gospodarczych a uwarunkowaniami politycznymi oraz współczesnymi uwarunkowaniami ich relacji.
- Powinien być świadom poziomu swojej wiedzy oraz umiejętności na temat historycznych i współczesnych uwarunkowań działalności systemów gospodarczych.
- Poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowane teksty naukowe, zgodnie z kanonami przyjętymi w wybranych dziedzinach nauk humanistycznych i społecznych; uznaje i szanuje różnice punktów widzenia wynikające z podłoża narodowego, kulturowego i społecznego.

Treści programowe dla zajęć:

- Gospodarowanie I: wprowadzenie: podstawowe pojęcia, definicje i prawa; idee ekonomiczne okresu starożytności
- Gospodarowanie II: idee ekonomiczne wieków średnich do czasów Tomasza Morusa
- Merkantylizm i fizjokratyzm – część 1-2: myśl ekonomiczna do czasów Francoisa Quesnaya
- Ekonomia klasyczna – część 1-2: kształtowanie się współczesnej myśli ekonomicznej od czasów Adama Smitha
- Szkoła austriacka – część 1-2: teoria marginalna: alternatywny nurt ekonomii od czasów Carla Mengera po Murray'a Rothbarda
- Socjalizm utopijny – od marksizmu po socjaldemokrację – część 1-2 : wokół Karola Marksa
- Interwencjonizm vs. monetaryzm – część 1-2: wokół Johna M. Keynesa Ludwika von Misesa i Miltona Friedmana
- Wolność, własność, ryzyko, odpowiedzialność – część 1-2: Schumpeter – von Mises – von Hayek – Tobin i...

Nazwa zajęć: Kulturowe podstawy życia społeczno – gospodarczego

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna terminologię z zakresu historii społeczno-gospodarczej i potrafi się nią posługiwać oraz specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk historycznych i ekonomicznych. Zna pojęcia kultury i cywilizacji oraz zależności między procesami gospodarczymi a innymi przejawami życia społecznego.
- Zna najważniejsze tendencje rozwoju systemów gospodarczych na świecie, rolę kultury w życiu społecznym i gospodarczym, relacje pomiędzy przeszłością a współczesnością oraz wybrane zagadnienia z zakresu socjologii i psychologii społecznej odnoszące się do życia gospodarczego.
- Wykorzystuje poznaną metodologię historii gospodarczej do interpretacji danych gospodarczych i procesów cywilizacyjnych i kulturowych. Potrafi gromadzić i przetwarzać dane z zakresu historii gospodarczej wykorzystując dostępną literaturę i źródła oraz formułować na ich podstawie wnioski i przedstawiać swoje stanowisko w odniesieniu do wpływu zjawisk kulturowych na życie społeczno-gospodarcze i odwrotnie.
- Potrafi zrealizować zadanie badawcze (indywidualnie i zespołowo) z wykorzystaniem poznanych metod historii gospodarczej. Analizuje zjawiska i procesy społeczno-gospodarcze wykorzystując w tym celu poznane pojęcia, terminy i metody właściwe dla historii gospodarczej.
- Student przestrzega norm etycznych związanych z pracą naukową oraz prezentuje postawę zrozumienia i szacunku dla dziedzictwa historycznego związanego z aktywnością gospodarczą i jest gotów do wykazywania się przedsiębiorczością i udziału w życiu społecznym w celu pielęgnowania i popularyzacji dziedzictwa historycznego, gospodarczego i kulturalnego
- Potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społ.-gosp. zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w gospodarce oraz jest gotowy do ostawicznego rozwoju zainteresowań oraz kompetencji personalnych i społecznych.

Treści programowe dla zajęć:

- Kultura i cywilizacja oraz ich rola w kształtowaniu procesów gospodarczych
- Kultura i gospodarka wczesnej Europy
- Klasyczny model moralności mieszczańskiej. Benjamin Franklin
- Zachodni system wzrostu gospodarczego. Nauka a dobrobyt.
- Zmiany społeczne wywołane przez I Rewolucję Przemysłową. Gospodarka i życie prywatne.
- Postawy, wartości i przekonania a makroekonomia dobrobytu.

- Podstawy rozwoju gospodarczego – technologia, talent, tolerancja
- Społeczeństwa o niskim poziomie zaufania a rozwój społeczny i gospodarczy. Problem kapitału społecznego.
- Społeczeństwa o wysokim poziomie zaufania a rozwój społeczny i gospodarczy
- Rozwój gospodarczy, kultura masowa i rewolucja społeczna II połowy XX wieku.
- Mentalność Wielkopolan na przestrzeni dziejów jako przykład powiązań między gospodarką i kulturą
- Społeczny i psychologiczny wymiar konsumpcji we współczesnym świecie.

Nazwa zajęć: Marketing społeczno-gospodarczy

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Uzyskuje podstawową wiedzę z zakresu marketingu;
- Rozumie i potrafi wyjaśnić istotę związków działalności marketingowej z kulturą, psychologią, historią lub socjologią;
- Rozumie znaczenie marketingu w różnych przejawach życia społeczno-gospodarczego;
- Rozumie różnice w doborze narzędzi i strategii w zależności od rodzaju instytucji/produktu, którego zadanie marketingowe ma dotyczyć;
- Posiada umiejętności wyjaśniania podstawowych zjawisk związanych z działalnością marketingową i przytaczania przykładów działalności marketingowej w firmach komercyjnych i niekomercyjnych;
- Wykorzystuje zdobytą wiedzę do interpretacji i oceny strategii marketingowych, przyjętych przez wybranych uczestników życia społeczno-gospodarczego.

Treści programowe dla zajęć:

- Działalność marketingowa: główne pojęcia
- Marketing instytucji komercyjnych
- Marketing instytucji niekomercyjnych
- Marketing społecznie zaangażowany
- Marketing terytorialny i regionalny
- Marketing polityczny
- Marketing w sferze kultury i edukacji.

Nazwa zajęć: Międzynarodowe stosunki gospodarcze (XV-XXI w.)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna podstawowe pojęcia z zakresu międzynarodowych stosunków gospodarczych
- rozumie istotę związków handlu międzynarodowego z kulturą, psychologią, historią lub socjologią
- potrafi wyjaśnić założenia różnych teorii handlu zagranicznego
- rozumie znaczenie wpływu różnych narzędzi polityki handlowej na gospodarkę wewnętrzną i stosunki gospodarcze z zagranicą
- wykorzystuje zdobytą wiedzę do interpretacji zjawisk gospodarczych
- uzasadnia werbalnie podstawowe prawa ekonomiczne.

Treści programowe dla zajęć:

- Historia rozwoju handlu zagranicznego (XV-XXI w.)
- Klasyczne i neoklasyczne teorie handlu międzynarodowego
- Alternatywne teorie handlu międzynarodowego
- Taryfowe narzędzia polityki handlowej
- Pozataryfowe narzędzia polityki handlowej
- Wolny handel a protekcjonizm.

Nazwa zajęć: Narodziny i rozwój kapitalizmu

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna terminologię i metodologię z zakresu historii społeczno-gospodarczej i potrafi się nią posługiwać oraz specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk historycznych i ekonomicznych. Zna pojęcia kapitalizmu, kultury i cywilizacji oraz zależności między procesami gospodarczymi a innymi przejawami życia społecznego.
- Zna najważniejsze tendencje rozwoju systemów gospodarczych na świecie, ze szczególnym uwzględnieniem kapitalizmu, rolę kultury w życiu społecznym i gospodarczym, relacje pomiędzy przeszłością a współczesnością oraz wybrane zagadnienia z zakresu socjologii odnoszące się do życia gospodarczego.

- Rozumie założenia idei społeczno-gospodarczych epoki industrialnej; zna podstawowe tendencje w myśli ekonomicznej epoki; rozumie zależności między poglądami społeczno-ekonomicznymi a realizacją polityki gospodarczej;
- Zna i rozumie charakterystykę procesów demograficznych w epoce industrialnej. rozumie ich wpływ na zmiany struktury ludności, procesy produkcji, urbanizację i zmianę stosunków społecznych.
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; w odniesieniu do życia społeczno-gospodarczego doby industrialnej i przedstawiać swoje stanowisko w odniesieniu do wpływu zjawisk gospodarczych na życie społeczno-gospodarcze i odwrotnie.
- Potrafi posługiwać się właściwymi terminami właściwymi na historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej w odniesieniu do doby industrialnej. Formułować z ich wykorzystaniem wypowiedzi ustne i pisemne. Bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko.
- Potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społ.-gosp. zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w epoce industrialnej.
- Potrafi krytycznie ocenić swoją wiedzę w zakresie historii społ.-gosp. epoki industrialnej. W sposób kreatywny wykorzystuje pozyskane informacje i umiejętności do oceny współczesnych procesów społeczno-gospodarczych oraz jest gotowy do ustawicznego rozwoju zainteresowań oraz kompetencji personalnych i społecznych.

Treści programowe dla zajęć:

- Pojęcie i teorie kapitalizmu.
- Instytucje kapitalizmu – pieniądz, rynek, przedsiębiorstwo.
- Zachodni system wzrostu gospodarczego – "Cud Europy".
- Narodziny kapitalizmu – punkt wyjścia średniowiecze
- Kapitalizm kupiecki
- Kapitalizm przemysłowy.
- Ekspansja kapitalizmu w XIX i XX wieku. Sukcesy i porażki.
- Kryzysy gospodarcze w kapitalizmie i przejście od gospodarki wolnorynkowej do interwencjonizmu państwowego
- Przestrzenne zróżnicowanie kapitalizmu w XX wieku. Kultury kapitalizmu.
- Kapitalizm a zmiany społeczne w XIX i XX wieku.
- Kapitalizm w czasach gospodarki globalnej. Wygrani i przegrani.

Nazwa zajęć: Prawo gospodarcze w dziejach

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę na temat genezy i etapów rozwoju prawa gospodarczego w Polsce i na świecie.
- Zna podstawowe koncepcje i zasady regulujące działalność gospodarczą w Polsce
- Zna przepisy prawa gospodarczego (publicznego i prywatnego
- Jest świadomy znaczenia prawa gospodarczego dla stabilności systemu politycznego i gospodarczego państwa
- Potrafi prawidłowo interpretować przepisy z zakresu prawa gospodarczego
- Potrafi samodzielnie wyszukać odpowiednie przepisy i zastosować je w praktyce
- Jest zdolny do samodzielnej oceny funkcjonowania norm prawa gospodarczego. Jest przygotowany do udziału w dyskusjach i debatach na ten temat.

Treści programowe dla zajęć:

- Geneza prawa gospodarczego (źródła prawa handlowego w Europie kontynentalnej, w Anglii; instytucje prawa handlowego), koncepcja wolności gospodarczej.
- Pierwsze regulacje dotyczące wolności gospodarczej (Konstytucja Francuska z 1791r. oraz inne ustawy zasadnicze); rozwój ustawodawstwa dotyczącego działalności gospodarczej w XIX w. I w początkach XXw.
- Wolność gospodarcza w Polsce w okresie międzywojennym (postanowienia Konstytucji marcowej z 1921r.; kodyfikacja prawa handlowego w 1932r.)
- Regulacje działalności gospodarczej w okresie PRL-u (system koncesyjny po II wojnie światowej; regulacje ustawy z 3 stycznia 1946r. o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieraniu prywatnej inicjatywy w przemyśle i handlu;
- Przemiany gospodarcze po 1989r. (ustawa z 1988r. o działalności gospodarczej; wpływ ustawodawstwa wspólnotowego na rozwój swobody gospodarczej w Polsce; postanowienia Traktatu Stowarzyszeniowego z WE, przystąpienie do WTO; Konstytucja RP z 1997r.)

- Współczesne regulacje dotyczące prawa gospodarczego (Swoboda gospodarcza. Pojęcie działalności gospodarczej, przedsiębiorcy i przedsiębiorstwa. Firma a nazwa przedsiębiorstwa. Prokura)
- Formy prawne prowadzenia działalności gospodarczej (Działalność gospodarcza osób fizycznych. Organizacje społeczne i przedsiębiorstwa państwowe.)
- Formy prawne prowadzenia działalności gospodarczej (handlowe spółki osobowe i kapitałowe)
- Obowiązki w zakresie ewidencjonowania przedsiębiorców (Rozpoczęcie działalności gospodarczej. Ewidencja działalności gospodarczej. KRS. Obowiązki przedsiębiorców i organów administracji państwowej).
- Prawna ochrona konkurencji (Czyny nieuczciwej konkurencji i postępowanie w sprawach nieuczciwej konkurencji).
- Przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom rynkowym (Pojęcie nieuczciwych praktyk rynkowych; odpowiedzialność za ich stosowanie)
- Wybrane umowy w obrocie gospodarczym (Umowa sprzedaży, umowa zlecenia, umowa o dzieło, umowa agencyjna, umowa franchisingu, umowa licencyjna.

Nazwa zajęć: **Spółeczna odpowiedzialność biznesu**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna aktualne podstawy teoretyczne budowania polityki społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw. Genezę powstania Corporate Social Responsibility (CSR) i jego miejsce w strategii przedsiębiorstw.
- Zna i rozumie uwarunkowania prawne funkcjonowania społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw. Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę do określenia zobowiązań stron w zakresie CSR
- Zna zasady działania przedsiębiorstw w zakresie CSR, jest w stanie wykorzystać zdobytą wiedzę w przyszłej pracy zawodowej, zarówno w sektorze prywatnym jak i administracji państwowej i samorządowej.;
- Potrafi samodzielnie zgromadzić i opracować informacje z zakresu działań CSR. Potrafi je krytycznie analizować wykorzystując metody z zakresu historii gospodarczej i ekonomii, a także m.in. zarządzania.
- Dostrzega społeczne uwarunkowania prowadzonych w ramach CSR przez przedsiębiorców działań. Potrafi określić uwarunkowania prawne działań z zakresu CSR.
- Potrafi poprawnie formułować wypowiedzi w mowie i piśmie dot. społecznej odpowiedzialności biznesu. Wykorzystuje w tym celu poznaną terminologię. Poprawnie argumentuje swoje wypowiedzi i potrafi przedstawić i merytorycznie obronić własne stanowisko w dyskusji.
- Rozumie powiązanie życia gospodarczego z przestrzeganiem norm etycznych, kieruje się poznanymi normami w życiu zawodowym. Jest gotów do podejmowania zadań związanych ze społeczną odpowiedzialnością biznesu w przyszłym życiu zawodowym.
- Potrafi przedstawić niezależną interpretację działań przedsiębiorstw z zakresu CSR, szanując przy tym wypowiedzi innych uczestników dyskusji. wykazuje się aktywnością i innowacyjnością w formułowaniu zadań i wyzwań stojących przed CSR.

Treści programowe dla zajęć:

- PRZEGLĄD POGLĄDÓW NT. SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI BIZNESU.
- STANDARDY CSR.
- INTERES SPOŁECZNY JAKO CENTRUM ZAINTERESOWANIA CSR.
- BUDOWANIE RELACJI Z INNYMI ZAINTERESOWANAMI W RAMACH CSR.
- POTENCJALNE KORZYŚCI DLA BIZNESU ZE STOSOWANIA CSR.
- PRZYKŁADY DZIAŁAŃ CSR NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA.
- PRAKTYCZNE PRZYKŁADY DZIAŁAŃ W RAMACH CSR.

Nazwa zajęć: **Struktury społeczne**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zyskuje wiedzę na temat podstawowych zagadnień i perspektyw w ramach socjologii jako nauki, w tym jej relacji z innymi naukami, jak historia (w tym gospodarcza) czy ekonomia
- Poznaje kluczowe pojęcia socjologiczne oraz szerzej: nauk społecznych i humanistycznych
- Uczy się stosować wprowadzone perspektywy i pojęcia w analizie problemów empirycznych
- Rozumie i potrafi zidentyfikować społeczne tło indywidualnych i zbiorowych zachowań, w tym procesów społecznych, historycznych, gospodarczych oraz ich wzajemne powiązania.
- Umiejętnie korzysta z literatury przedmiotu

- Potrafi w sposób krytyczny, z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społecznej zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w nowoczesności.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie do problematyki makrostrukturalnej – czym są struktury społeczne?
- Zmiana społeczna i rozwój
- Teoria modernizacji – korzenie ewolucjonistyczne
- Teoria modernizacji
- Teoria zależności (dependyzm)
- Teoria systemu-świata
- Sfera publiczna / sfery publiczne / sfera kontrpubliczna.

Nazwa zajęć: Historia samorządności na ziemiach polskich w XIX i XX w.

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę o genezie historycznej obecnego samorządu terytorialnego w Polsce i w krajach Unii Europejskiej;
- Zna i potrafi opisać mechanizmy prawnoustrojowe, na których podstawie społeczności lokalne wybierały organy stanowiące swojego samorządu oraz na których podstawie organy te działały.
- Zna prawne i ekonomiczne uwarunkowania funkcjonowania samorządu terytorialnego w poszczególnych okresach XIX i XX w., rolę władz samorządowych w kształtowaniu lokalnej polityki oświatowej i społecznej, rozwoju lokalnym i regionalnym.
- Potrafi prawidłowo posługiwać się pojęciami i terminami z zakresu historii ustroju samorządu terytorialnego.
- Dobiera świadomie metody i narzędzia badawcze właściwe dla historii. Systematyzuje informacje dotyczące obszaru badawczego nauk historycznych i pokrewnych, wykorzystując bibliografie, pomoce archiwalne i cyfrowe bazy danych, itp.
- Uznaje i szanuje różnice punktów widzenia wynikające z podłoża narodowego, kulturowego i społecznego.
- Jest zdolny do okazywania zrozumienia dla świata wartości i postaw ludzi w różnych okresach i kontekstach historycznych. Wykazuje niezależność i samodzielność myśli, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech.

Treści programowe dla zajęć:

- Samorząd terytorialny, gospodarczy i zawodowy w okresie zaborów – zabór pruski, austriacki i rosyjski XIX w.
- Samorząd terytorialny, gospodarczy i zawodowy w okresie II Rzeczypospolitej
- Przemiany w samorządzie terytorialnego, gospodarczego i zawodowego w latach 1945-1950
- System rad narodowych w latach 50 – 70 XX w
- Przemiany systemu rad narodowych w ostatniej dekadzie PRL
- Sytuacja samorządu gospodarczego w PRL
- Sytuacja samorządu zawodowego w PRL.

Nazwa zajęć: Administracja publiczna w Polsce po 1990 r.

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada uporządkowaną wiedzę z zakresu historii prowadzącą do specjalizacji w zakresie życia społecznego.
- Opanował na poziomie podstawowym terminologię nauk historycznych, jak też podstawową terminologię nauk humanistycznych i społecznych.
- Ma uporządkowaną chronologicznie i tematycznie wiedzę o historii ziem polskich i historii powszechnej w zakresie historii społecznej.
- Posiada wiedzę pozwalającą na krytyczne wykorzystanie różnorodnych źródeł z zakresu historii społecznej.
- Rozumie powiązania interdyscyplinarne nauk historycznych z innymi naukami i obszarami nauk. Rozumie zastosowania metod i narzędzi innych dyscyplin naukowych w pracy historyka w działalności społeczno-gospodarczej.
- Samodzielnie zdobywa i pogłębia wiedzę oraz doskonali umiejętności badawcze w sposób uporządkowany i systematyczny, wykorzystując nowoczesne techniki pozyskiwania, klasyfikowania i analizowania informacji.
- Systematyzuje informacje dotyczące obszaru badawczego nauk historycznych i pokrewnych, wykorzystując bibliografie, pomoce archiwalne i cyfrowe bazy danych, itp.
- Wykorzystując zdobyte kompetencje i doświadczenia badawcze formułuje w sposób krytyczny i uzasadnia własne opinie dotyczące różnych zagadnień społecznych.

- Uznaje i szanuje odmienne od własnych teorie i poglądy oraz prowadzi polemikę z nimi w sposób etyczny i kulturalny w zakresie zagadnień historii społ.-gosp.
- Jest zdolny do okazywania zrozumienia dla świata wartości i postaw ludzi w różnych okresach i kontekstach historycznych. Wykazuje niezależność i samodzielność myśli, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech.

Treści programowe dla zajęć:

- Administracja publiczna w państwie totalitarnym - Polska 1944-1989
- Administracja publiczna w okresie transformacji ustrojowej – administracja państwowa – 1990-1997.
- Administracja publiczna w okresie transformacji ustrojowej – administracja samorządowa – 1990-1997
- Administracja publiczna na przełomie wieków XX-XXI – reforma podziału administracyjnego – problemy i rozwiązania
- Administracja publiczna na przełomie wieków XX-XXI – samorząd terytorialny szczebla powiatowego i wojewódzkiego oraz jego administracja.
- Administracja publiczna na przełomie wieków XX-XXI – administracja rządowa szczebla wojewódzkiego – zespolona i niezespolona i jej zadania.
- Dualizm administracji publicznej szczebla wojewódzkiego – zalety i wady.
- Administracja publiczna na przełomie wieków XX-XXI – administracja centralna – zespolona i nie zespolona.
- Ile państwa w samorządzie – ile samorządu w państwie?
- Dysfunkcje strukturalne i prawne administracji publicznej
- Administracja publiczna w krajach Unii Europejskiej
- Administracja publiczna w Polsce a administracja Unii Europejskiej
- Czy potrzebna jest nowa reforma administracji publicznej w Polsce?

Nazwa zajęć: **Budowa baz danych historyczno-gospodarczych w środowisku Office (Excel z VBA i Access)**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- uzyskuje podstawową wiedzę na temat pozyskiwania i opracowywania ilościowych informacji historyczno-gospodarczych i rozumie znaczenie umiejętności opracowywania tego typu danych w warsztacie historyka;
- rozumie powiązania nauk historycznych z innymi obszarami nauki i interdyscyplinarne możliwości wykorzystania historycznych danych ilościowych;
- rozumie konieczność przestrzegania norm etycznych w przypadku prezentacji historycznych danych ilościowych oraz konieczności ustawicznego rozwijania swoich umiejętności wykorzystania programów Office;
- potrafi samodzielnie pozyskać historyczno-gospodarcze dane ilościowe i zaprezentować je w formie tabelarycznej i graficznej z wykorzystaniem programów Office;
- potrafi przeprowadzić krytyczną ocenę historycznych źródeł ilościowych , a w szczególności skonfrontować je z innymi źródłami i zaprezentować niezależne stanowisko w tym obszarze;
- potrafi dostosować dostępne narzędzia do charakteru dostępnych danych ilościowych i zaprogramować je w taki sposób, aby znacząco ułatwiały kwerendy historyczne przeprowadzone samodzielnie lub w zespołach.

Treści programowe dla zajęć:

- Dane ilościowe i ich źródła w warsztacie historyka
- Tworzenie baz danych w programie Excel na podstawie spisu powszechnego 1810 r.
- Tabele przestawne w programie Excel
- Funkcje zaawansowane w programie Excel
- Prezentacja danych ilościowych w formie wykresów
- Wprowadzenie do języka VBE w Excelu
- Podstawy programowania w języku VBE
- Tworzenie baz danych w programie Access w świetle spisu powszechnego w 1921 r.
- Podstawowe operacje na danych
- Prezentacja danych z wykorzystaniem programu Access
- Kwerendy, formularze i raporty w programie Access
- Komunikacja pomiędzy programami Microsoft.

Nazwa zajęć: Cywilizacja XIX wieku

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna najważniejsze cechy życia gospodarczego na ziemiach polskich. Zna terminologię z zakresu historii społeczno-gospodarczej i potrafi się nią posługiwać. Zna zależności między procesami gospodarczymi a innymi przejawami życia społecznego.
- Zna i rozumie treści głoszonych na terenie ziem polskich w XIX w. poglądów ekonomicznych i społeczno-gospodarczych. Rozumie ich wpływ na kształtowanie się postaw społecznych.
- Wykorzystuje poznaną metodologię historii gospodarczej do interpretacji danych gospodarczych i demograficznych. Potrafi gromadzić i przetwarzać dane z zakresu historii gospodarczej oraz formułować wnioski na nich podstawie.
- Samodzielnie zdobywa wiedzę z zakresu historii gospodarczej. Gromadzi i analizuje dane historyczne (w tym demograficzne) z zakresu historii gospodarczej.
- Potrafi posługiwać się terminologią właściwą dla historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej w odniesieniu do doby industrialnej. Formułować z ich wykorzystaniem wypowiedzi ustne i pisemne. Bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko
- Potrafi określić rolę państwa, instytucji krajowych i międzynarodowych w gospodarce oraz identyfikować społeczne i gospodarcze konsekwencje decyzji politycznych. Potrafi wskazać rolę jednostek i zinterpretować ich decyzje polityczne oraz określić ich skutki społeczno-gospodarcze
- Potrafi poprawnie formułować wypowiedzi (ustne i pisemne) z zakresu historii gospodarczej omawianego okresu i opatrzyć je odpowiednim aparatem badawczym. Poprawnie wykorzystuje w tym celu poznane pojęcia właściwe dla przedmiotu. Formułuje własne stanowisko na tematy z zakresu historii gospodarczej wykorzystując dostępną literaturę i źródła
- Szanuje różne punkty widzenia odnośnie poglądów społeczno-gospodarczych. Potrafi przedstawić niezależne stanowisko w oparciu o merytoryczną argumentację. Docenia znaczenie wiedzy z zakresu historii gospodarczej w interpretowaniu współczesnych zjawisk społeczno-gospodarczych.

Treści programowe dla zajęć:

- Polityka gospodarcza K. Druckiego-Lubeckiego jako przykład protekcjonizmu państwowego
- Budownictwo mieszkaniowe i towarzyszące w okresie zaborów
- Rozwój spółdzielczości różnych form w okresie zaborów
- Bankowość i system finansowy na ziemiach polskich
- Rozwój transportu i komunikacji pod zaborami: sieć dróg drogowych, kolejowych i rzecznych
- Rozwój handlu i rzemiosła w okresie zaborów
- Zacofanie gospodarcze w XIX w. – przykład Galicji
- Wieś wielkopolska w XIX w. – przemiany społeczno-gospodarcze.

Nazwa zajęć: Cywilizacja XIX wieku

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna terminologię i metodologię z zakresu historii społeczno-gospodarczej i potrafi się nią posługiwać oraz specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk historycznych i ekonomicznych. Zna pojęcia kultury i cywilizacji oraz zależności między procesami gospodarczymi a innymi przejawami życia społecznego.
- Zna najważniejsze tendencje rozwoju systemów gospodarczych na świecie, rolę kultury w życiu społecznym i gospodarczym, relacje pomiędzy przeszłością a współczesnością oraz wybrane zagadnienia z zakresu socjologii odnoszące się do życia gospodarczego.
- Rozumie założenia idei społeczno-gospodarczych epoki industrialnej; zna podstawowe tendencje w myśli ekonomicznej epoki; rozumie zależności między poglądami społeczno-ekonomicznymi a realizacją polityki gospodarczej;
- Zna i rozumie charakterystykę procesów demograficznych w epoce industrialnej. rozumie ich wpływ na zmiany struktury ludności, procesy produkcji, urbanizację i zmiany stosunków agrarnych;
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; w odniesieniu do życia społeczno-gospodarczego doby industrialnej i przedstawiać swoje stanowisko w odniesieniu do wpływu zjawisk gospodarczych na życie społeczno-gospodarcze i odwrotnie.
- Potrafi posługiwać się właściwymi terminami właściwymi na historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej w odniesieniu do doby industrialnej. Formułować z ich wykorzystaniem wypowiedzi ustne i pisemne. Bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko.
- Dostrzega potrzebę ochrony dziedzictwa gospodarczego i zabytków techniki i przemysłu.

- Potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społ.-gosp. zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w epoce industrialnej.
- Potrafi krytycznie ocenić swoją wiedzę w zakresie historii społ.-gosp. epoki industrialnej. W sposób kreatywny wykorzystuje pozyskane informacje i umiejętności do oceny współczesnych procesów społeczno-gospodarczych oraz jest gotowy do ustawicznego rozwoju zainteresowań oraz kompetencji personalnych i społecznych.

Treści programowe dla zajęć:

- Wynalazki i innowacje jako postawa cywilizacji industrialnej .
- Zmiany instytucjonalne w XIX wieku.
- Zmiany demograficzne i ich uwarunkowania w XIX wieku
- Procesy urbanizacji i industrializacji miast.
- Praca, jej formy i ścieżki awansu
- Wiedza i oświata.
- Choroby i ich zwalczanie. Rozwój higieny.
- Rozwój transportu i handlu. Gospodarka światowa.
- Zmiany społeczne w XIX wieku.
- Standardy życia codziennego.
- Powstanie kultury masowej i jej wpływ na społeczeństwo.
- Europocentryzm i kolonializm oraz jego wpływ na dzieje cywilizacyjne świata.

Nazwa zajęć: Gospodarka Industrialna – I Rewolucja przemysłowa

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna najważniejsze cechy życia gospodarczego na ziemiach polskich. Zna terminologię z zakresu historii społeczno-gospodarczej i potrafi się nią posługiwać Zna zależności między procesami gospodarczymi a innymi przejawami życia społecznego
- Zna i rozumie treść głoszonych na ziemiach polskich poglądach ekonomicznych i społeczno-gospodarczych. Rozumie ich wpływ na kształtowanie się postaw społecznych
- Wykorzystuje poznaną metodologię historii gospodarczej do interpretacji danych gospodarczych i demograficznych. Potrafi gromadzić i przetwarzać dane z zakresu historii gospodarczej oraz formułować wnioski na ich podstawie
- Samodzielnie i w sposób przemyślany zdobywa wiedzę z historii gospodarczej. Gromadzi i analizuje dane historyczne (w tym demograficzne) z zakresu historii gospodarczej
- Potrafi zrealizować zadanie badawcze z wykorzystaniem poznanych metod historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej. Analizuje zjawiska i procesy społeczno-gospodarcze z zakresu tematyki zajęć. Wykorzystuje w tym celu poznane pojęcia i terminy właściwe dla historii gospodarczej
- Potrafi, w zakresie tematyki zajęć, określić rolę państwa, instytucji krajowych i międzynarodowych w gospodarce oraz identyfikować społeczne i gospodarcze cele konsekwencje decyzji politycznych. Potrafi wskazać rolę jednostek i zinterpretować ich decyzje polityczne oraz określić ich skutki społeczno-gospodarcze
- Potrafi poprawnie formułować wypowiedzi (ustne i pisemne) z zakresu historii gospodarczej omawianego okresu i opatrzyć je odpowiednim aparatem badawczym. Poprawnie wykorzystuje w tym celu poznane pojęcia właściwe dla przedmiotu. Formułuje własne stanowisko na tematy z zakresu historii gospodarczej, wykorzystując dostępną literaturę i źródła.
- Student prezentuje postawę zrozumienia i szacunku dla dziedzictwa historycznego związanego z aktywnością gospodarczą. Rozumie potrzebę zachowania i ochrony zabytków przemysłowych.

Treści programowe dla zajęć:

- Pierwsza Rewolucja przemysłowa na ziemiach polskich – przesłanki i istota przemian społeczno-gospodarczych
- Powstanie przestrzeni przemysłu w okresie pierwszej industrializacji obszaru ziem polskich. Koncentracja i struktura gałęziowa przemysłu. Najważniejsze miasta przemysłowe oraz rozwój okręgów przemysłowych na ziemiach polskich
- Rozwój przemysłu włókienniczego w Łódzkim Okręgu Przemysłowym. Studium przypadku na przykładzie uprzemysłowionej Łodzi
- Wpływ pierwszej industrializacji na urbanizację ziem polskich
- Robotnicy i stosunki pracy w okresie zaborów
- Wynalazcy, pionierzy przemysłu i najwięksi fabrykanci na ziemiach polskich w okresie pierwszej Rewolucji przemysłowej
- Rozwój przemysłu w Wielkopolsce w XIX w.
- Zabytki techniki i przemysłu na ziemiach polskich.

Nazwa zajęć: Gospodarka Industrialna – I Rewolucja przemysłowa

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada podstawową i rozszerzoną wiedzę dot. pierwszej Rewolucji przemysłowej w XVIII-XIX w., w tym zakresie posługuje się odpowiednią terminologią
- Zna procesy gospodarcze zachodzące w okresie pierwszej Rewolucji przemysłowej. Rozumie z jakich wynikały przesłanki i jakie były ich skutki społeczno-gospodarcze
- Zna i rozumie procesy demograficzne występujące w okresie pierwszej Rewolucji industrialnej. Rozumie ich wpływ na zmiany struktury ludności, procesy produkcji, urbanizację i przemianę stosunków własnościowych w rolnictwie
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie w odniesieniu do pierwszej Rewolucji industrialnej
- Potrafi posługiwać się terminologią właściwą dla historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej w odniesieniu do doby industrialnej. Formułować z ich wykorzystaniem wypowiedzi ustne i pisemne. Bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko
- Potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społeczno-gospodarczej zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w epoce industrialnej
- Dostrzega potrzebę ochrony dziedzictwa gospodarczego i zabytków techniki i przemysłu.

Treści programowe dla zajęć:

- Geneza i przesłanki pierwszej Rewolucji industrialnej – protoindustrializacja
- Myśl ekonomiczna i polityka gospodarcza a pierwsza Rewolucja przemysłowa
- Rewolucja agrarna w okresie pierwszej Rewolucji przemysłowej
- Procesy industrializacji i urbanizacji miast
- Brytyjska rewolucja technologiczna w przemyśle włókienniczym
- Rewolucja technologiczna w innych gałęziach przemysłu
- Górnictwo i wydobywanie surowców
- Rozwój transportu i handlu
- Pieniądz i stosunki finansowe w okresie pierwszej Rewolucji przemysłowej
- Ścieżki industrializacji w XIX w.: industrializacja odgórna (Japonia i Niemcy) i industrializacja oddolna (USA)
- Kwestia robotnicza i stosunki pracy.

Nazwa zajęć: Gromadzenie, przetwarzanie i zarządzanie informacją gospodarczą

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna i rozumie podstawowe pojęcia z zakresu współczesnych źródeł informacji gospodarczej oraz gromadzenia, przetwarzania i zarządzania informacją gospodarczą oraz zależność współczesnej gospodarki od informacji historycznych
- zna i rozumie istotę związku udostępnianych informacji z etyką, kulturą, historią lub socjologią a także znaczenie umiejętności informacyjnych dla analityka życia gospodarczego
- potrafi wskazać potencjalne źródła informacji gospodarczych i społecznych i kulturowych;
- potrafi wyszukać, usystematyzować i ocenić wartość merytoryczną określonych informacji historycznych, ekonomicznych lub socjologicznych;
- zna i rozumie znaczenie etyki w zakresie wyszukiwania i udostępniania informacji;
- wykorzystuje zdobytą wiedzę do interpretacji zjawisk kulturowych, gospodarczych i społecznych;
- zna i rozumie podstawowe przepisy regulujące dostęp do informacji publicznej, prawo prasowe i prawo autorskie
- potrafi samodzielnie wyszukać i zinterpretować poszczególne przepisy z zakresu dostępu do informacji publicznej, prawa prasowego i prawa autorskiego
- jest zdolny do samodzielnej oceny proponowanych rozwiązań ustawowych z zakresu dostępu do informacji publicznej, prawa prasowego i prawa autorskiego.

Treści programowe dla zajęć:

- Informacja i jej rola we współczesnym świecie
- Zasady korzystania, tworzenia, przetwarzania, zarządzania i udostępniania informacji
- Instytucje tworzące informacje gospodarcze i metody gromadzenia informacji i zarządzania informacją
- Współczesne źródła informacji gospodarczych i społecznych i praktyczne sposoby pozyskiwania informacji gospodarczej
- Instytucje gromadzące informacje i zarządzanie informacją gospodarczą
- Dostęp do informacji publicznej i ograniczenia wynikające z ochrony informacji niejawnych

- Wolność wypowiedzi i prawo do informacji według Konstytucji RP i ustawy o prawie prasowym. Ochrona źródeł informacji dziennikarskiej
- Informacja a ochrona wizerunku i w prawie autorskim. Informacja a naruszenie przepisów prawa karnego (znieśławienie, zniewaga)
- Prawno autorska ochrona baz danych.

Nazwa zajęć: Historia bankowości cz. 2

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada podstawową i rozszerzoną wiedzę dot. aktywności gospodarczej człowieka, społeczeństw i państw na polu pieniądza i instytucji finansowych, w tym zakresie posługuje się odpowiednią terminologią; ma wiedzę o genezie historycznej obecnych systemów gospodarczych, systemów finansowych.
- Zna procesy gospodarcze zachodzące w okresie gospodarki rynkowej i centralnie planowanej w zakresie finansów publicznych jednostek różnego szczebla administracyjnego, polityki pieniężnej oraz wynikające skutki społeczno-gospodarcze.
- Orientuje się w historiograficznych koncepcjach dotyczących kształtowania się podstawowych prac ekonomicznych i stosunków finansowych m.in. na poziomie lokalnym, w tym znaczenia i roli systemów monetarnych.
- Zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną badań nad polityką finansową, kredytową i monetarną w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych systemów pieniężnych.
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach tematycznych związanych z systemem finansowym państwa i w układzie międzynarodowym.
- Zna specyfikę odmiennych systemów pieniężnych w różnych państwach w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych systemów społeczno-gospodarczych; bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko.
- Wyszukuje i systematyzuje informacje dotyczące obszaru badawczego nauk historycznych i pokrewnych w zakresie historii pieniądza po roku 1870, korzystając z różnych zasobów informacyjnych; poprawnie posługuje się terminologią historyczną i społeczno-gospodarczą.
- Rozumie potrzebę ustawicznego rozwoju wiedzy i krytyki w zakresie historycznym i humanistycznym oraz kompetencji personalnych i społecznych, rozwija swoje zainteresowania kulturalne oraz fachowe; wykazuje niezależność w formułowaniu poglądów w zakresie zagadnień historycznych i społeczno-gospodarczych uwarunkowań kształtowania się zarówno systemów monetarnych i finansowo-bankowych; potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społeczno-gospodarczej zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w tych zagadnień.
- Poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowane teksty naukowe, zgodnie z kanonami przyjętymi w wybranych dziedzinach nauk humanistycznych i społecznych, ekonomicznych; uznaje i szanuje różnice punktów widzenia wynikające z podłoża narodowego, kulturowego i społecznego.

Treści programowe dla zajęć:

- wprowadzenie: pojęcie, przedmiot i podmiot bankowości po roku 1870; zakres tematyczny, chronologiczny i przestrzenny
- systemy finansowe: Łacińska Unia Walutowa, Blok Złotego, porozumienie Bretton Wood, Smithsonian Agreement; inflacje w 20/21. stuleciu
- systemy bankowe I: banki centralne – Bank Anglii, I i II Amerykański Bank Centralny; FED, Bundesbank; Europejski Bank Centralny
- banki centralne II: Bank Polski – Narodowy Bank Polski
- bankowość międzynarodowa: Bank Rozrachunków Międzynarodowych, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Azjatycki Bank Rozwoju, Międzyamerykański Bank Rozwoju, Afrykański Bank Rozwoju
- bankowość komercyjna europejska: brytyjski system bankowy, niemiecki system bankowy, włoski i francuski system bankowy, austriacki system bankowy
- bankowość komercyjna amerykańska: banki wschodniego i zachodniego wybrzeża
- bankowość azjatycka i arabska: case study – bankowość Japonia, Chiny, Dubai, status Hongkongu
- bankowość południowoamerykańska: Argentyna, Brazylia, Meksyk
- bankowość afrykańska: Egipt, Nigeria, Etiopia, RPA
- kryzysy bankowe: 1893, 1907, 1929, 1997, 2008 18-HB-24snged1_01; 18-HB
- bankowość krajów socjalistycznych i ich ewolucja w warunkach posttransformacyjnych.

Nazwa zajęć: Historia handlu i transportu cz. II

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie dynamikę procesów gospodarczych zachodzących w dziejach, oraz wzajemne powiązania między zjawiskami gospodarczymi a polityką i społeczeństwem.
- Rozumie i potrafi zinterpretować genezę i rozwój zjawisk i procesów prowadzących do nowych sposobów wymiany handlowej i odkryć technicznych w dziedzinie transportu od czasów starożytnych do nowożytnych
- Samodzielnie zdobywa wiedzę z zakresu historii wymiany handlowej i transportu w oparciu o zalecaną literaturę przedmiotu.
- Samodzielnie poszukuje, gromadzi i interpretuje informacje z zakresu historii handlu i historii transportu, wykorzystując w tym celu również zasoby Internetu;
- Poprawnie stosuje terminologię dotyczącą historii techniki, wykorzystując również słownictwo z zakresu historii i teorii techniki;
- Wykazuje się samodzielnością i niezależnością myślenia podczas dyskusji. Stara się ustawicznie i samodzielnie rozwijać własne zainteresowania związane z zakresem tematycznym przedmiotu.

Treści programowe dla zajęć:

- Innowacje w handlu detalicznym w XIX i XX wieku
- Handel międzynarodowy – od protekcjonizmu do stref wolnego handlu
- Rozwój marketingu w handlu XIX i XX wieku
- Globalny handel – globalny rynek
- Handel – w świecie e-gospodarki
- Konsumpcjonizm – współczesna wizja świata
- Maszyna parowa a rozwój transport morskiego i lądowego
- Rozwój szlaków wodnych w XIX i XX w. – morskich i śródlądowych
- Rozwój kolei – parowej, spalinowej, elektrycznej i dużych prędkości w XIX i XX w.
- Silnik spalinowy – silnik elektryczny – samochody w XIX i XX wieku -
- Lotnictwo – od balonu po przez samolot do rakiety
- Transport a wojna, gospodarka, ekologia.
- Transport przyszłości – dokąd zmierzamy?

Nazwa zajęć: Historia i współczesność prawa pracy

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę na temat genezy i etapów rozwoju prawa pracy w Polsce i na świecie.
- Zna podstawowe koncepcje i zasady leżące u podstaw prawa pracy w Polsce
- Zna przepisy prawa pracy
- Jest świadomy miejsca prawa pracy w systemie prawa oraz jego wpływu na rozwój gospodarczy państwa
- Potrafi prawidłowo interpretować przepisy z zakresu prawa pracy
- Potrafi samodzielnie wyszukać odpowiednie przepisy i zastosować je w praktyce
- Jest zdolny do samodzielnej oceny funkcjonowania norm prawa pracy. Jest przygotowany do udziału w dyskusjach i debatach na ten temat.

Treści programowe dla zajęć:

- Geneza prawa pracy
- Źródła prawa pracy (Pojęcie źródeł prawa pracy; kodeks pracy jako podstawowe źródło prawa pracy; regulacje kodeksu cywilnego; rola międzynarodowych źródeł prawa pracy, układowe źródła prawa pracy, akty wewnątrzzakładowe)
- Pojęcie stosunku pracy i jego rodzaje (Sposób zawarcia treści i forma umowy o pracę; rodzaje umowy o pracę; mianowanie, powołanie, wybór, spółdzielcza umowa o pracę. Praca tymczasowa)
- Ustanie stosunku pracy (Wypowiedzenie umowy o pracę; treść, okresy i terminy wypowiedzenia; ochrona przed wypowiedzeniem; rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia; wygaśnięcie umowy o pracę; zmiana treści umowy)
- Obowiązki i odpowiedzialność pracownika i pracodawcy wynikające ze stosunku pracy (Odpowiedzialność porządkowa i materialna pracownika; odpowiedzialność pracodawcy za naruszenie praw pracowniczych)
- Wynagrodzenie za pracę (pojęcie wynagrodzenia za pracę; ustalanie wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą; ochrona wynagrodzenia; odprawy pracownicze)
- Czas pracy (prawne pojęcie czasu pracy, normy czasu pracy i okresy odpoczynku; system i rozkłady czasu pracy; praca w godzinach nadliczbowych; praca w porze nocnej; praca w niedzielę i święta)

- Urlopy pracownicze (nabycie prawa do urlopu; wymiar urlopu; urlop proporcjonalny; zasady udzielania i korzystania z urlopu; prawo do pierwszego, kolejnego i pierwszego w pełnym wymiarze urlopu wypoczynkowego; zasady nabywania urlopu wypoczynkowego w razie zmiany pracodawcy w ciągu roku kalendarzowego; odwołanie pracownika z urlopu wypoczynkowego; urlopy bezpłatne; urlopy okolicznościowe)
- Ochrona pracy kobiet i młodocianych (Ogólna i wzmożona ochrona pracy kobiet; zasady nabywania urlopów macierzyńskich i wychowawczych. Zatrudnianie młodocianych)
- Bezpieczeństwo i higiena pracy (podmioty zobowiązane do zapewnienia i kontroli bezpiecznych i higienicznych warunków pracy; pojęcie wypadku przy pracy i chorób zawodowych oraz świadczenia przysługujące z tego tytułu)
- Rozwiązywanie sporów zbiorowych i prawo do strajku (Rozstrzyganie indywidualnych sporów z zakresu prawa pracy. Prawo do sądu, przedawnienie roszczeń).

Nazwa zajęć: **Kultura masowa**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada podstawową i rozszerzoną wiedzę dotyczącą pojęć i teorii z zakresu kultury masowej;
- zna także procesy kulturowe zachodzące w epoce industrialnej, w szczególności te dotyczące głównych działów kultury masowej (literatura, prasa, film, radio, telewizja, internet);
- potrafi określić zależności pomiędzy gospodarką a kulturą w epoce industrialnej;
- potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; w odniesieniu do życia kulturalnego doby industrialnej.
- dostrzega potrzebę ochrony dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem dzieł kultury masowej;
- potrafi w sposób krytyczny dokonać oceny swojej wiedzy w zakresie historii kultury epoki industrialnej; wykorzystuje pozyskane informacje i umiejętności do oceny współczesnych procesów kulturowych.

Treści programowe dla zajęć:

- Kultura masowa – definicja i cechy charakterystyczne
- Znaczenie kultury masowej w życiu społecznym
- Kultura masowa jako problem badawczy
- Geneza kultury masowej
- Historia literatury popularnej
- Historia filmu
- Historia prasy, radia, telewizji
- Kultura masowa w Polsce – między lokalnością a globalizacją
- Kultura masowa w aspekcie ekonomicznym
- Kwestia ochrony dzieł kultury masowej.

Nazwa zajęć: **Pragmatyka badań naukowych w obszarze humanistyki**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna specyfikę nauk humanistycznych
- potrafi określić relacje nauk humanistycznych oraz zjawisk społecznych, ekonomicznych i cywilizacyjnych
- potrafi poprawnie wnioskować opierając się na materiale źródłowym
- potrafi interpretować i stosować twierdzenia nauk humanistycznych.

Treści programowe dla zajęć:

- Wybrane problemy z historii nauk humanistycznych
- Wzajemne wpływy (przepływ informacji) między naukami humanistycznymi, społecznymi i przyrodznawstwem
- Znaczenie idei w życiu społeczeństwa — wpływ idei na politykę i gospodarkę
- Przykłady oddziaływania znaczących koncepcji nauk humanistycznych

Nazwa zajęć: **Prawo i postępowanie administracyjne**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawowe koncepcje i zasady w obszarze materialnego prawa administracyjnego i postępowania administracyjnego
- Jest świadomy znaczenia sprawnie funkcjonującego prawa administracyjnego i procedur w nowoczesnym państwie
- Potrafi prawidłowo interpretować przepisy z zakresu materialnego prawa administracyjnego i kodeksu postępowania administracyjnego

- Potrafi samodzielnie wyszukać odpowiednie przepisy i zastosować je w praktyce
- Jest zdolny do samodzielnej oceny i analizy informacji z zakresu prawa i procedury administracyjnej

Treści programowe dla zajęć:

- Zagadnienia ogólne (Podstawy prawne ogólnego postępowania administracyjnego, zakres obowiązywania i stosowania k.p.a.,)
- Podmioty postępowania administracyjnego
- Czynności procesowe w postępowaniu administracyjnym (doręczenia, wezwania, udostępnianie akt, terminy, wszczęcie postępowania, dowody, przerwanie, zawieszenie, umorzenie postępowania)
- Czynności procesowe c.d. (rozstrzygnięcia w postępowaniu administracyjnym, kontrola prawidłowości decyzji i postanowień)
- Przedmiot i podmiot postępowania sadowoadministracyjnego. Czynności procesowe i koszty postępowania.
- Obywatelstwo polskie (Zasady nabywania obywatelstwa polskiego. Utrata obywatelstwa)
- Ewidencja ludności (Obowiązek meldunkowy obywateli polskich i cudzoziemców, nadawanie numeru PESEL)
- Dokumenty stwierdzające tożsamość (zakres danych w dowodach osobistych, zasady wydawania dowodów osobistych. Wymiana i unieważnienie dowodu osobistego). Paszporty.
- Cudzoziemcy (Wjazd i pobyt cudzoziemca na terytorium RP, kontrola legalności, karta pobytu i inne dokumenty wydawane cudzoziemcom. Ochrona cudzoziemca na terytorium RP)
- Zmiana imion i nazwisk (przesłanki zezwolenia na zmianę imienia lub nazwiska, zasady, właściwość organów).
- Akty stanu cywilnego (Pojęcie stanu cywilnego, rodzaje aktów, właściwość organów)
- Wykonywanie praw obywatelskich (Zgromadzenia, tworzenie stowarzyszeń, fundacje.)

Nazwa zajęć: Podstawy przedsiębiorczości

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna podstawowe pojęcia z zakresu teorii przedsiębiorczości;
- zna uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości;
- potrafi scharakteryzować cechy osobowe świadczące o przedsiębiorczości ;
- potrafi wymienić przykłady przedsiębiorstw i przedsiębiorców, którzy odnieśli sukces;
- potrafi nawiązać kontakt z osobą, która ukończyła już studia i przeprowadzić z nią wywiad
- potrafi podjąć działania, które pozwolą efektywnie wykorzystywać czas czy gromadzić oszczędności, poszukiwać ofert pracy;
- potrafi wskazać instytucje administracji publicznej, z którymi jest niezbędny kontakt w rzeczywistości gospodarczej.

Treści programowe dla zajęć:

- Przedsiębiorczość w teoriach ekonomii
- Rodzaje przedsiębiorczości
- Charakterystyka przedsiębiorcy
- Uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości
- Małe i średnie przedsiębiorstwa
- Przedsiębiorca w rzeczywistości gospodarczej.

Nazwa zajęć: Podstawy zarządzania

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie historyczny proces wyodrębniania się zarządzania jako nauki, główne problemy badawcze z tego obszaru i terminologię oraz rozumie potrzebę rozwoju swoich kompetencji personalnych i społecznych w tym obszarze;
- Rozróżnia rodzaje otoczenia organizacji, a w szczególności wzajemne zależności otoczenia i organizacji, w tym uwarunkowania polityczne, społeczne, kulturowe, środowiskowe i instytucjonalne rozwoju organizacji
- Zna i rozumie znaczenie i funkcje menadżera i/lub przywódcy w organizacji w różnych okresach i okolicznościach życia gospodarczego, potrafi na podstawie zgromadzonych informacji zaprezentować wybrane postaci życia gospodarczego
- Potrafi wskazać różnice pomiędzy podstawowymi typami schematów organizacyjnych, a w szczególności uwarunkowania ich kształtu od czynników kulturowych i historycznych

- Zna i rozumie znaczenie motywowania pracowników i kontroli menedżerskiej w zarządzaniu organizacją, a także zmiany tendencji uzależnione od uwarunkowań historycznych i gospodarczych
- Uzasadnia znaczenie kultury organizacji na jej funkcjonowanie, a także potrafi wskazać różne jej typy na podstawie historycznych przykładów z życia gospodarczego w oparciu o zdobyte informacje z różnych źródeł
- Jest świadomy wpływu motywowania i kontroli managerskiej na funkcjonowanie i kulturę organizacji i potrafi na podstawie samodzielnie zdobytej wiedzy rozwijać umiejętności badawcze w tym obszarze
- Posiada umiejętności doboru metod diagnozy otoczenia organizacji do specyfiki określonych projektów realizowanych zespołowo
- Potrafi zastosować poznane metody zarządzania i pracy zespołowej w projektowaniu wybranego wydarzenia z życia społeczno-gospodarczego i jego realizacji.

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawy zarządzania: główne pojęcia
- Strategiczna diagnoza otoczenia organizacji
- Planowanie jako funkcja zarządzania
- Organizowanie jako funkcja zarządzania
- Motywowanie pracowników jako funkcja zarządzania
- Układ władzy w organizacji a kultura organizacji
- Kontrolowanie jako funkcja zarządzania.

Nazwa zajęć: **Samorząd terytorialny w Polsce po 1990 r.**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i potrafi opisać mechanizmy prawnoustrojowe, na których podstawie społeczności lokalne wybierają organy stanowiące swojego samorządu oraz, na których podstawie organy te działają
- Poznał prawne i ekonomiczne uwarunkowania funkcjonowania samorządu terytorialnego, rolę władz samorządowych w rozwoju społeczności lokalnej i regionalnej, zna kompetencje organów samorządu.
- Samodzielnie i w zespole zdobywa wiedzę w sposób uporządkowany i systematyczny przy zastosowaniu różnorodnych technik pozyskiwania, klasyfikowania i analizowania informacji.
- Potrafi prawidłowo posługiwać się pojęciami i terminami z zakresu ustroju samorządu terytorialnego.
- Rozumie konieczność przestrzegania norm etycznych w pracy historyka, socjologa i ekonomisty.
- Uznaje i szanuje różnice punktów widzenia wynikające z podłoża narodowego, kulturowego i społecznego.
- Wykazuje niezależność i samodzielność myśli, szanując w tym względzie także prawa innych osób.

Treści programowe dla zajęć:

- Prawne podstawy samorządu terenowego w Polsce – Konstytucja RP, ustawy o samorządzie terytorialnym.
- Wybory, referenda i konsultacje
- Organizacja samorządu terytorialnego – organy uchwałodawcze i wykonawcze
- Zadania samorządu terytorialnego oraz podstawy prawne i materialne formy ich realizacji.
- Budżet, majątek, gospodarka samorządu terytorialnego
- Jednostki pomocnicze samorządu terytorialnego
- Nadzór nad samorządem terytorialnym.

Nazwa zajęć: **Centra i peryferia gospodarcze współczesnego świata - (przedmiot ogólnouniwersytecki)**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna terminologię i metodologię z zakresu historii społeczno-gospodarczej i potrafi się nią posługiwać oraz specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk historycznych i ekonomicznych. Zna pojęcia gospodarki światowej, kultury i cywilizacji oraz zależności między procesami gospodarczymi a innymi przejawami życia społecznego.
- Zna najważniejsze tendencje rozwoju systemów gospodarczych na świecie, kształtowania się centrów gospodarczych i przyczyny zapóźnienia gospodarczego oraz rolę kultury w życiu społecznym i gospodarczym, relacje pomiędzy przeszłością a współczesnością oraz wybrane zagadnienia z zakresu socjologii odnoszące się do życia gospodarczego.

- Rozumie założenia idei społeczno-gospodarczych epoki industrialnej; zna podstawowe tendencje w myśli ekonomicznej epoki; rozumie zależności między poglądami społeczno-ekonomicznymi a realizacją polityki gospodarczej;
- Zna i rozumie charakterystykę procesów demograficznych w epoce industrialnej. rozumie ich wpływ na zmiany struktury ludności, procesy produkcji, urbanizację i zmianę stosunków społecznych.
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; w odniesieniu do życia społeczno-gospodarczego doby industrialnej i przedstawiać swoje stanowisko w odniesieniu do wpływu zjawisk gospodarczych na życie społeczno-gospodarcze i odwrotnie.
- Potrafi posługiwać się właściwymi terminami właściwymi na historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej w odniesieniu do doby industrialnej. Formułować z ich wykorzystaniem wypowiedzi ustne i pisemne. Bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko.
- Potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społ.-gosp. zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w epoce industrialnej.
- Potrafi krytycznie ocenić swoją wiedzę w zakresie historii społ.-gosp. epoki industrialnej. W sposób kreatywny wykorzystuje pozyskane informacje i umiejętności do oceny współczesnych procesów społeczno-gospodarczych oraz jest gotowy do ustawicznego rozwoju zainteresowań oraz kompetencji personalnych i społecznych.

Treści programowe dla zajęć:

- Centra i peryferie gospodarcze świata – teoria Immanuela *Wallersteina*.
- Geneza układu sił w gospodarce światowej – stare i nowe mocarstwa gospodarcze
- Historyczne i współczesne czynniki warunkujące sukces gospodarczy
- Zachodni model gospodarki światowej XIX i XX wiek.
- Stare centra gospodarki światowej – Europa i Ameryka Północna
- Nowe centra gospodarki światowej – Azja południowo wschodnia.
- Pół peryferie i peryferie gospodarki światowej – Ameryka południowa, Afryka i Azja centralna.
- Udałe i nieudane próby modernizacji gospodarek narodowych.
- Rola integracji gospodarczej we współczesnej gospodarce światowej. Przypadek UE
- Bieda i bogactwo – wygrani i przegrani we współczesnej gospodarce światowej. Przypadek UE.

Nazwa zajęć: Cywilizacja XX wieku (1918-1990)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu historii XX w. Ze szczególnym uwzględnieniem życia społeczno-gospodarczego. Zna wybrane zagadnienia historii powszechnej w zakresie XX, w ujęciu chronologicznym i tematycznym. Ma podstawową wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej nauk historycznych i posługuje się nią. Posługuje się pojęciami naukowymi z zakresu historii społecznej, ekonomicznej i kulturowej XX w.
- Rozpoznaje i rozumie relacje i zależności pomiędzy przeszłością a wydarzeniami aktualnymi w zakresie historii społeczno-gospodarczej XX wieku.
- Rozumie powiązania interdyscyplinarne nauk historycznych z innymi obszarami nauk ekonomicznych, prawnych i społecznych. Potrafi wykorzystać dokonania innych dyscyplin naukowych dla szerokiego rozumienia problemów cywilizacji industrialnej.
- Samodzielnie zdobywa wiedzę w sposób uporządkowany i systematyczny przy zastosowaniu różnorodnych technik pozyskiwania, klasyfikowania i analizowania informacji, zgodnie ze wskazówkami opiekuna naukowego oraz rozwija umiejętności profesjonalne związane z działalnością społeczno-gospodarczą. Posługuje się pojęciami właściwymi dla nauk historycznych i społeczno-gospodarczych.
- Prezentuje efekty swojej pracy w usystematyzowanej i przemyślanej formie (tj. prezentacji multimedialnej) z zastosowaniem różnorodnych metod i technik, dostosowanych do nauk historycznych i społeczno-gospodarczych. Ponadto potrafi zaplanować i zrealizować zadania typowe dla danej sfery działalności społeczno-gospodarczej. Pracuje w zespole, rozwiązuje proste problemy z zakresu badań historycznych i prezentacji ich wyników, stosując opracowane dla zespołu instrukcje i procedury.
- Wykazuje niezależność i samodzielność myśli, szanując w tym względzie także prawa innych osób, bierze udział w dyskusji dot. problemów historycznych i społeczno-gospodarczych cywilizacji.

Treści programowe dla zajęć:

- Charakterystyka przemian cywilizacyjnych w Europie przed i po I wojnie światowej

- Społeczeństwo w czasach kryzysu i odbudowy gospodarki: Wielki kryzys i „New Deal” w USA i Europie
- Społeczeństwa i gospodarki totalitarne w XX wieku
- Odbudowa Europy po II wojnie światowej
- Rozwój przemysłowy i rola gospodarcza państw azjatyckich
- Państwa socjalistyczne. Społeczeństwo w gospodarce planowej.

Nazwa zajęć: Cywilizacja XX wieku (1918-1990)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu historii cywilizacji XX w. oraz podstawową wiedzę kierunkową dotyczącą życia społeczno-gospodarczego w epoce industrialnej. Zna pojęcia kultury i cywilizacji oraz zależności między procesami gospodarczymi a innymi przejawami życia społecznego
- Zna wybrane zagadnienia historii powszechnej i polskiej w zakresie cywilizacji industrialnej XX, w ujęciu chronologicznym i tematycznym. Rozumie wpływ przemian cywilizacyjnych w XX w. na relacje społeczno-gospodarcze i kulturalne współczesnego świata.
- Rozumie powiązania interdyscyplinarne nauk historycznych z innymi obszarami nauk społeczno-gospodarczych. Dostrzega obecność innych dyscyplin naukowych w pracy historyka.
- Wyszukuje i systematyzuje informacje dotyczące obszaru badawczego nauk historycznych i pokrewnych w zakresie cywilizacji industrialnej XX w., korzystając z różnych zasobów informacyjnych. Poprawnie posługuje się terminologią historyczną i społeczno-gospodarczą.
- Korzystając ze zdobytych w czasie studiów kompetencji formułuje własne stanowisko dotyczące zagadnień historycznych, społecznych i politycznych dot. cywilizacji XX w.
- Rozumie potrzebę ustawicznego rozwoju kompetencji w zakresie historycznym oraz kompetencji personalnych i społecznych, rozwija swoje zainteresowania kulturalne oraz fachowe. Wykazuje niezależność w formułowaniu poglądów w zakresie zagadnień historycznych i społeczno-gospodarczych XX w.

Treści programowe dla zajęć:

- Cywilizacja a kultura w historiografii – definicja pojęć
- Rozwój i zmiana instytucji społecznych (religia, prawo, ideologia, państwo, partie polityczne, stowarzyszenia itp.) w XX wieku
- Przemiany stylów życia, stosunków społecznych (zmiany w rodzinie; emancypacja kobiet; rola młodego pokolenia), obyczajowości i wrażliwości w XX wieku
- Europa i świat po I wojnie światowej – przemiany cywilizacyjne
- Cywilizacja w historiografii w okresie międzywojennym: między próbą opisu a programem ocalenia
- Europa i świat po II wojnie światowej – przemiany cywilizacyjne
- Cywilizacja jako główny czynnik globalizacji
- Cywilizacja XX wieku – rozwój czy upadek? Próba bilansu.

Nazwa zajęć: Finanse publiczne

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada podstawową i rozszerzoną wiedzę dot. aktywności gospodarczej człowieka, społeczeństw i państw na polu pieniądza i instytucji finansowych, w tym zakresie posługuje się odpowiednią terminologią; ma wiedzę o genezie historycznej obecnych systemów gospodarczych, systemów finansowych.
- Zna procesy gospodarcze zachodzące w okresie gospodarki rynkowej i centralnie planowanej w zakresie finansów publicznych jednostek różnego szczebla administracyjnego, polityki pieniężnej oraz wynikające skutki społeczno-gospodarcze.
- Orientuje się w historiograficznych koncepcjach dotyczących kształtowania się podstawowych prac ekonomicznych i stosunków finansowych m.in. na poziomie lokalnym, w tym znaczenia i roli systemów podatkowych.
- Zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną badań nad finansami publicznymi w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych systemów pieniężnych.
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach tematycznych związanych z systemem finansowym państwa i samorządów, ale także m.in. praw podatnika.

- Zna specyfikę odmiennych systemów finansów publicznych w różnych państwach w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych systemów społeczno-gospodarczych; bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko.
- Wyszukuje i systematyzuje informacje dotyczące obszaru badawczego nauk historycznych i pokrewnych w zakresie historii finansów publicznych, korzystając z różnych zasobów informacyjnych; poprawnie posługuje się terminologią historyczną i społeczno-gospodarczą.
- Rozumie potrzebę ustawicznego rozwoju wiedzy i krytyki w zakresie historycznym i humanistycznym oraz kompetencji personalnych i społecznych, rozwija swoje zainteresowania kulturalne oraz fachowe; wykazuje niezależność w formułowaniu poglądów w zakresie zagadnień historycznych i społeczno-gospodarczych uwarunkowań kształtowania się zarówno systemów monetarnych i finansowo-bankowych; potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społ.-gosp. zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w tych zagadnieniach.
- Poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowane teksty naukowe, zgodnie z kanonami przyjętymi w wybranych dziedzinach nauk humanistycznych i społecznych; uznaje i szanuje różnice punktów widzenia.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie – część 1-2: pojęcie, przedmiot i podmiot finansów publicznych; zakres nauki finansów publicznych; finanse publiczne a finanse prywatne; zadania sektora publicznego, dobro publiczne a dobro prywatne; finanse publiczne w Konstytucji RP; rys historii finansów publicznych
- Rola sektora publicznego w obecnej gospodarce: pojęcie sektora publicznego; udział sektora publicznego we współczesnych gospodarkach; doświadczenia z państwem dobrobytu; krytyka tradycyjnego modelu administracji publicznej (teoria wyboru publicznego, teoria agencji i teoria kosztów transakcyjnych); nowe zarządzanie publiczne
- Funkcje i system finansów publicznych: rodzaje funkcji (alokacyjna, redystrybucyjna, stabilizacyjna) i ich istota; sprzeczności między wymienionymi funkcjami; ujęcie podmiotowe, prawne, instytucjonalne i instrumentalne; struktura systemu finansów publicznych – budżet państwa, finanse regionalne i lokalne, fundusze celowe, finanse ubezpieczeń społecznych
- Zasady finansów publicznych: zasady gospodarki finansowej podmiotów sektora finansów publicznych (sektor rządowy, samorządowy, ubezpieczeń społecznych)
- Reforma finansów w Polsce i system organizacyjny jednostek sektora finansów publicznych w świetle ustawy o finansach publicznych z 2009 r. część 6-7: przyczyny reformy finansów publicznych; kształt nowej ustawy o finansach publicznych; system wydatków i dochodów budżetowych; organizacja systemu finansów publicznych i system zarządzania nimi; ocena ustawy o finansach publicznych; jednostki sektora finansów publicznych: jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe, instytucje gospodarki budżetowej, agencje wykonawcze, państwowe fundusze celowe
- Środki publiczne – część 8-9: Dochody publiczne; środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej; przychody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego; przychody jednostek sektora finansów publicznych uzyskiwane z prowadzonej działalności
- Dochody publiczne – część 10-11: źródła i klasyfikacja dochodów publicznych oraz przychodów; podatek jako najważniejszy dochód publiczny; redystrybucja Produktu Krajowego Brutto przez dochody publiczne – granice, skutki
- Podatki i wydatki publiczne – część 12-13: Definicja; cechy; technika podatkowa; system podatkowy w Polsce; rodzaje podatków – od towarów i usług, akcyzowy, dochodowy od osób fizycznych, dochodowy od osób prawnych; istota wydatków publicznych; klasyfikacja wydatków oraz rozchodów; charakterystyczne cechy; wydatki sztywne i elastyczne budżetu państwa; przyczyny i skutki wzrostu wydatków publicznych; racjonalizacja wydatków publicznych
- Budżet państwa i równowaga – część 14-15: sektor finansów publicznych – ujęcie ilościowe; geneza i pojęcie budżetu; cechy i funkcje budżetu państwa; zakres ustawy budżetowej; procedura budżetowa i kalendarium budżetowe; Wieloletni Plan Finansów Publicznych; budżet europejskich środków finansowych
- Dług publiczny: dług publiczny a deficyt budżetowy; ekonomiczna istota długu publicznego; przyczyny powstawania długu; instrumenty zaciągania długu publicznego; zapożyczać się czy nie? dylematy związane z zaciąganiem pożyczek publicznych; instrumenty finansowania długu publicznego
- Finanse Unii Europejskiej: budżet UE; system dochodów budżetu UE; wydatki strukturalne; rozliczenia Polski z UE; zasady planowania finansowego i zagadnienia współfinansowania regionalnych programów europejskich w ramach funduszy strukturalnych UE.

Nazwa zajęć: Gospodarka industrialna – II Rewolucja przemysłowa

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna najważniejsze cechy życia gospodarczego na ziemiach polskich w XX w. Zna terminologię z zakresu historii społeczno-gospodarczej i potrafi się nią posługiwać. Zna zależności między procesami gospodarczymi a innymi przejawami życia społecznego.
- Zna i rozumie treść głoszonych na ziemiach polskich poglądach ekonomicznych i społeczno-gospodarczych. Rozumie ich wpływ na kształtowanie się postaw społecznych.
- Wykorzystuje poznaną metodologię historii gospodarczej do interpretacji danych gospodarczych i demograficznych. Potrafi gromadzić i przetwarzać dane z zakresu historii gospodarczej oraz formułować wnioski na ich podstawie
- Potrafi zrealizować zadanie badawcze z wykorzystaniem poznanych metod historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej. Analizuje zjawiska i procesy społeczno-gospodarcze z zakresu tematyki zajęć. Wykorzystuje w tym celu poznane pojęcia i terminy właściwe dla historii gospodarczej
- Prezentuje efekty swojej pracy w usystematyzowanej i przemyślanej formie (tj. prezentacji multimedialnej i referatu) z zastosowaniem różnorodnych metod i technik, dostosowanych do nauk historycznych i społeczno-gospodarczych. Ponadto potrafi zaplanować i zrealizować zadania typowe dla danej sfery działalności społeczno-gospodarczej. Pracuje w zespole, rozwiązuje proste problemy z zakresu badań historycznych i prezentacji ich wyników, stosując opracowane dla zespołu instrukcje i procedury
- Poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowywane teksty, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk humanistycznych; komunikuje się w mowie i piśmie w języku ojczystym z zastosowaniem terminologii właściwej dla nauk historycznych i społeczno-gospodarczych. Realizując cele badawcze korzysta z technologii informacyjnej, multimediiów i zasobów Internetu
- Rozumie potrzebę ustawicznego rozwoju kompetencji w zakresie historycznym, ogólnohumanistycznym oraz kompetencji personalnych i społecznych, rozwija swoje zainteresowania kulturalne oraz fachowe w zakresie drugiej rewolucji przemysłowej.
- Wykazuje niezależność i samodzielność myśli, szanując w tym względzie także prawa innych osób, bierze udział w dyskusji dot. problemów historycznych i społeczno-gospodarczych gospodarki epoki industrialnej w XX w.
- Dostrzega potrzebę ochrony dziedzictwa gospodarczego i zabytków techniki i przemysłu.

Treści programowe dla zajęć:

- Druga Rewolucja przemysłowa na ziemiach polskich – przesłanki i istota przemian społeczno-gospodarczych
- Powstanie przestrzeni przemysłu w okresie drugiej industrializacji obszaru ziem polskich (zabory) i państwa polskiego (II RP, PRL). Koncentracja i struktura gałęziowa przemysłu. Najważniejsze miasta przemysłowe oraz rozwój okręgów przemysłowych na ziemiach polskich w XX w.
- Rozwój przemysłu w Centralnym Okręgu Przemysłowym oraz Górnośląskim Okręgu Przemysłowym
- Wpływ drugiej fali industrializacji na urbanizację ziem polskich
- Robotnicy i stosunki pracy w okresie drugiej industrializacji. Studium przypadku Łódzkiego Okręgu Przemysłowego
- Wynalazcy, pionierzy przemysłu i najwięksi fabrykanci na ziemiach polskich w okresie drugiej Rewolucji przemysłowej. Ekonomisci i politycy a rozwój przemysłu
- Rozwój przemysłu w Wielkopolsce w XX w. Przemysł a polityka – Zakłady Metalowe im. H. Cegielskiego
- Przemysł w okresie gospodarki wojennej (wojna polsko-radziecka, druga wojna światowa, okres wojny koreańskiej)
- Zabytki techniki i przemysłu na ziemiach polskich.

Nazwa zajęć: Gospodarka industrialna – II Rewolucja przemysłowa

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada podstawową i rozszerzoną wiedzę dot. aktywności gospodarczej człowieka, społeczeństw i państw w XX w., w tym zakresie posługuje się odpowiednią terminologią.
- Rozumie założenia idei społeczno-gospodarczych epoki industrialnej; zna podstawowe tendencje w myśli ekonomicznej epoki; rozumie zależności między poglądami społeczno-ekonomicznymi a realizacją polityki gospodarczej.

- Zna i rozumie charakterystykę procesów demograficznych w epoce industrialnej; dostrzega ich wpływ na zmiany struktury ludności, procesy produkcji, urbanizację i zmianę stosunków agrarnych.
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; w odniesieniu do życia społeczno-gospodarczego doby industrialnej
- Potrafi posługiwać się właściwymi terminami właściwymi na historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej w odniesieniu do doby industrialnej; formułować z ich wykorzystaniem wypowiedzi ustne i pisemne; bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko.
- Rozumie potrzebę ustawicznego rozwoju wiedzy i krytyki w zakresie historycznym i humanistycznym oraz kompetencji personalnych i społecznych, rozwija swoje zainteresowania kulturalne oraz fachowe; wykazuje niezależność w formułowaniu poglądów w zakresie zagadnień historycznych i społeczno-gospodarczych XX w.; potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społ.-gosp. zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w epoce industrialnej.

Treści programowe dla zajęć:

- Kryteria periodyzacji cywilizacji industrialnej XX w.
- Wojny a stan gospodarki światowej i gospodarek narodowych: I i II wojna światowa i jej skutki gospodarczo-ekonomiczne; wojny lokalne i regionalne a kondycja społeczno-gospodarcza świata
- Kryzysy a stabilizacja polityczna: wielki kryzys gospodarczy lat 20 i 30 XX w.; kryzys naftowy; kryzysy finansowe
- Po kolonializmie – Azja i Afryka drogi rozwoju: gospodarcze i społeczne skutki dekolonizacji
- Gospodarka Azji – Japonia, Korea Południowa; Indie i Chiny; transfer ku azjatyckim rozwiązaniom gospodarczym
- Gospodarka Ameryki Północnej i Południowej – różnice w rozwoju; systemy integracji gospodarczej
- Gospodarka Europy – modele gospodarki kapitalistycznej: gospodarka w czasie II wojny światowej na przykładzie Niemiec, Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych Ameryki; plan Marshall'a i budowa państwa dobrobytu w Europie Zachodniej; model skandynawski, nadreński i anglosaski
- Interwencjonizm, pomoc gospodarcza – kooperacja i integracja: neoliberalizm polityczny i ekonomiczny; m.in.: RWPG, UE
- Oblicza gospodarki: przemysł i nowe technologie;
- Oblicza gospodarki: rolnictwo;
- Gospodarka XX – radio, telewizja i telekomunikacja – początki i rozwój nowych środków przekazu – wpływ na reklamę
- Jednostka a gospodarka: modele rynku pracy.

Nazwa zajęć: Historia Kapitalizmu

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna terminologię i metodologię z zakresu historii społeczno-gospodarczej i potrafi się nią posługiwać oraz specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk historycznych i ekonomicznych. Zna pojęcia kapitalizmu, kultury i cywilizacji oraz zależności między procesami gospodarczymi a innymi przejawami życia społecznego.
- Zna najważniejsze tendencje rozwoju systemów gospodarczych, ze szczególnym uwzględnieniem kapitalizmu, na świecie i na ziemiach polskich, rolę kultury w życiu społecznym i gospodarczym, relacje pomiędzy przeszłością a współczesnością oraz wybrane zagadnienia z zakresu socjologii odnoszące się do życia gospodarczego.
- Rozumie założenia idei społeczno-gospodarczych epoki industrialnej; zna podstawowe tendencje w myśli ekonomicznej epoki; rozumie zależności między poglądami społeczno-ekonomicznymi a realizacją polityki gospodarczej;
- Zna i rozumie charakterystykę procesów demograficznych w epoce industrialnej. rozumie ich wpływ na zmiany struktury ludności, procesy produkcji, urbanizację i zmianę stosunków społecznych.
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; w odniesieniu do życia społeczno-gospodarczego doby industrialnej i przedstawiać swoje stanowisko w odniesieniu do wpływu zjawisk gospodarczych na życie społeczno-gospodarcze i odwrotnie.
- Potrafi posługiwać się właściwymi terminami właściwymi na historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej w odniesieniu do doby industrialnej. Formułować z ich wykorzystaniem wypowiedzi ustne i pisemne. Bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko.

- Potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społ.-gosp. zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w epoce industrialnej.
- Potrafi krytycznie ocenić swoją wiedzę w zakresie historii społ.-gosp. epoki industrialnej. W sposób kreatywny wykorzystuje pozyskane informacje i umiejętności do oceny współczesnych procesów społeczno-gospodarczych oraz jest gotowy do ustawicznego rozwoju zainteresowań oraz kompetencji personalnych i społecznych.

Treści programowe dla zajęć:

- Pojęcie i teorie kapitalizmu.
- Instytucje kapitalizmu – pieniądz, rynek, przedsiębiorstwo.
- Zachodni system wzrostu gospodarczego – "Cud Europy".
- Narodziny kapitalizmu – punkt wyjścia średniowiecze
- Kapitalizm kupiecki
- Kapitalizm przemysłowy.
- Ekspansja kapitalizmu w XIX i XX wieku. Sukcesy i porażki.
- Kapitalizm na ziemiach polskich w XIX i XX wieku.

Nazwa zajęć: Informatyczne metody analizy danych historyczno-gospodarczych (Statistica, język R)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- uzyskuje podstawową wiedzę na temat metod analizy danych historyczno-gospodarczych i rozumie znaczenie rozwijania umiejętności stosowania metod ilościowych w warsztacie historyka;
- rozumie powiązania nauk historycznych z innymi obszarami nauki i interdyscyplinarne możliwości wykorzystania metod statystycznych do opracowania historycznych danych ilościowych;
- rozumie konieczność przestrzegania norm etycznych w przypadku stosowania metod ilościowych oraz konieczności ustawicznego rozwijania swoich umiejętności wykorzystania programów *Statistica* oraz *R*;
- rozumie i potrafi samodzielnie dobrać optymalną metodę ilościową do badanego zjawiska społeczno-gospodarczego;
- potrafi przeprowadzić samodzielnie lub w zespołach krytyczną ocenę przebiegu zjawisk z obszaru życia społeczno-gospodarczego na podstawie wyników zastosowanych metod ilościowych
- potrafi samodzielnie lub w zespołach dostosować dostępne narzędzia do charakteru dostępnych danych ilościowych i stosować je w taki sposób, aby w sposób pełniejszy pozwoliły zinterpretować badane zjawisko społeczno-gospodarcze;
- potrafi przeprowadzić poznane algorytmy obliczeniowe w programie *Statistica* oraz *R* oraz wykorzystać możliwości tych programów do prezentacji uzyskanych wyników.

Treści programowe dla zajęć:

- Metody ilościowe i ich miejsce w warsztacie współczesnego historyka.
- Elementarne zagadnienia związane z programem *Statistica*.
- Podstawy wnioskowania statystycznego w programie *Statistica*.
- Wyznaczanie parametrów i weryfikacja modelu liniowego w programie *Statistica*.
- Wyznaczanie parametrów i weryfikacja modelu nieliniowego w programie *Statistica*.
- Drzewa klasyfikacyjne w programie *Statistica*.
- Analiza skupień w programie *Statistica*.
- Wprowadzenie do programu *R* i podstawy języka *R*.
- Graficzna prezentacja danych z wykorzystaniem programu *R*.
- Regresja wieloraka w programie *R*
- Wybrane metody grupowania w programie *R*.

Nazwa zajęć: Kryzysy gospodarcze w dziejach

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada pogłębioną i uporządkowaną wiedzę z zakresu historii powszechnej i Polski dot. aktywności gospodarczej, ekonomicznej i społecznej człowieka, społeczeństwa i państwa na przestrzeni wieków
- Posługuje się biegle terminologią nauk historycznych oraz w zakresie podstawowym terminologią nauk społecznych i gospodarczo-ekonomicznych
- Potrafi określić rolę i wpływ państwa, instytucji krajowych i międzynarodowych na kryzysy gospodarcze w dziejach. Nabywa umiejętności identyfikacji zjawisk kryzysowych we współczesnej gospodarce światowej dzięki wykorzystaniu wiedzy z zakresu historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej

- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie
- Potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społeczno-gospodarczej zaprezentować własne poglądy na wybrane zagadnienia z historii powszechnej.
- Potrafi poprawnie formułować wypowiedzi (ustne i pisemne) z zakresu historii powszechnej omawianego okresu i opatrzyć je odpowiednim aparatem badawczym. Poprawnie wykorzystuje w tym celu poznane pojęcia właściwe dla przedmiotu. Formułuje własne stanowisko na tematy z zakresu historii powszechnej, wykorzystując dostępną literaturę i źródła.

Treści programowe dla zajęć:

- Kryzys gospodarczy. Definicje – Typologie – Objawy – Cykl życia kryzysu
- Modele i teorie kryzysów gospodarczych. Gospodarka wolnorynkowa – gospodarka centralnie planowana
- Europejskie kryzysy gospodarcze w epoce przedindustrialnej
- Kryzysy gospodarcze w okresie XIX w.
- I wojna światowa i załamanie światowej gospodarki w latach 1918–1923
- Wielki Kryzys 1929-1933/1935 w Polsce i na świecie
- Kryzysy energetyczne na świecie w latach 70. i 80. XX w.
- Załamanie gospodarek narodowych w latach 90. XX w.
- Kryzysy cyfrowej gospodarki w XXI w. (2001, 2007-2009) i ich znaczenie dla współczesnej cywilizacji.

Nazwa zajęć: Krajowe i międzynarodowe instytucje gospodarcze

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę o podstawach prawnych instytucji pozarządowych w Polsce i na świecie
- Rozumie i potrafi przeanalizować krajowe i międzynarodowe uwarunkowania działań instytucji społecznych i gospodarczych na przełomie XX i XXI wieku
- Posiada wiedzę na temat genezy powstania krajowych regionalnych i światowych organizacji pozarządowych i rządowych, ich struktur, mechanizmów funkcjonowania, zasięgu oddziaływania, działalności, dorobku i roli jaką pełnią we współczesnych społeczeństwach.
- Samodzielnie lub w zespole opracowuje wybrany temat badawczy dotyczący zjawisk społecznych i gospodarczych mających miejsce w historii najnowszej
- Potrafi ocenić wpływ ideologii i polityki na zmiany społeczne i gospodarcze zachodzące w Polsce, Europie i świecie na przełomie XX i XXI wieku
- Uznaje i szanuje różnice punktów widzenia wynikające z podłoża narodowego, kulturowego i społecznego
- Wykazuje niezależność i samodzielność myśli, szanując w tym względzie także prawa innych osób.

Treści programowe dla zajęć:

- Formy prawne organizacji pozarządowych: stowarzyszenia i fundacje.
- Społeczne, gospodarcze i inne funkcje organizacji pozarządowych.
- Formy wspierania organizacji pozarządowych ze środków publicznych
- Darczyńcy, wolontariusze, społecznicy: między sformalizowanymi i nieformalnymi inicjatywami obywatelskimi
- Rozwój organizacji pozarządowych w UE, USA oraz wybranych krajach europy wschodniej. Sektor pozarządowy w Polsce.
- Procesy integracyjne we współczesnej gospodarce światowej. Metody, formy, mechanizmy i typy międzynarodowej integracji gospodarczej.
- ONZ jako międzynarodowa organizacja uniwersalna. Wielokierunkowość współpracy międzynarodowej.
- Międzynarodowe systemy unifikacji gospodarczej: OECD, WTO, Forum w Davos.

Nazwa zajęć: Podstawy prawne funkcjonowania gospodarki: od nacjonalizacji do ustawy Wilczka

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę na temat etapów rozwoju działalności gospodarczej w Polsce po II wojnie światowej.
- Zna podstawowe koncepcje i zasady regulujące działalność gospodarczą w Polsce
- Zna reguły prawne funkcjonowania gospodarki Polski Ludowej
- Jest świadomy znaczenia prawa gospodarczego dla swobody przedsiębiorczości

- Potrafi samodzielnie wyszukać odpowiednie przykłady ograniczeń wolności gospodarczej w powojennej Polsce
- Jest zdolny do samodzielnej oceny funkcjonowania reguł życia gospodarczego w Polsce Ludowej. Jest przygotowany do udziału w dyskusjach i debatach na ten temat.

Treści programowe dla zajęć:

- Uwarunkowania działalności gospodarczej w powojennej Polsce – reguły okresu międzywojennego (podstawy prawne, struktura własnościowa, rola państwa w gospodarce), polityka okupanta niemieckiego (sfera własności i zarządzania), skutki wojny dla gospodarki (struktura własnościowa po zakończeniu wojny, odbudowa gospodarcza, zamierzenia nowych władz)
- Nacjonalizacja przemysłu w Polsce – uwarunkowania, rozwiązania przejściowe, proces ustawodawczy, ustawa z 3 stycznia 1946 i jej realizacja
- Bitwa o handel i jej skutki – struktura i funkcjonowanie handlu po zakończeniu wojny, geneza, założenia i przebieg bitwy o handel, skutki etatywacji
- Centralne planowanie – początki planowania, Plan Trzyletni i jego założenia; geneza, założenia i zasady centralnego planowania, Plan Sześcioletni, założenia i realizacja kolejnych planów gospodarczych
- Prywatna inicjatywa w PRL – ewolucja miejsca sektora prywatnego w strukturze gospodarczej państwa, kolejne etapy polityki wobec prywatnej inicjatywy, poszerzenie marginesu swobody w II połowie lat 70
- Gospodarstwa indywidualne w rolnictwie – problem własności rolnej w programach politycznych okresu okupacji; reforma rolna, jej realizacja i skutki; kolektywizacja rolnictwa – przebieg i skutki; miejsce i funkcjonowanie sektora prywatnego w rolnictwie po 1956 roku; ponowna próba rozbudowy sektora uspołecznionego w latach 70.; kryzys w rolnictwie lat 80.
- Droga do wolności gospodarczej – swoboda działalności gospodarczej w dokumentach „Solidarności”; reforma gospodarcza 1982 roku; rozwój i rola sektora prywatnego w gospodarce w latach 80.; przedsiębiorstwa polonijne i ich miejsce; polityka gospodarcza rządu Rakowskiego; ustawa Wilczka i ekspansja sektora prywatnego w 1989 roku.

Nazwa zajęć: Psychologia społeczna

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna terminologię z zakresu psychologii społecznej.
- Posiada wiedzę z zakresu psychologii społecznej pozwalającą interpretować współczesne życie społeczno – gospodarcze
- Zna mechanizmy zjawisk społecznych takich jak: uprzedzenia, konformizm oraz mechanicy wpływu społecznego
- Rozumie mechanizmy oddziaływania reklam.

Treści programowe dla zajęć:

- Istota i przedmiot zainteresowań psychologii społecznej.
- Uprzedzenia, stereotypy i dyskryminacja jako antagonizmy międzygrupowe stanowiące podłoże zachowań destrukcyjnych.
- Procesy grupowe. Mechanizmy i dynamika pracy grupowej: rodzaje i właściwości grup, elementy procesu grupowego, fazy rozwoju grupy.
- Konformizm jego mechanizm oddziaływania wielu na jednego. Jak konformizm doprowadził do ważnych wydarzeń w historii ludzkości ?
- Reguły wpływu społecznego. Reguła wzajemności, zaangażowania i konsekwencji, reguła społecznego dowodu słuszności.
- Psychologiczne mechanizmy reklamy. Warunkowanie, wykorzystanie emocji, odpowiedni nadawca. Język reklamy – układanie sloganów reklamowych. Reklama adresowana do dzieci. Reklama społeczna.
- Znane i znaczące eksperymenty z zakresu psychologii społecznej: eksperyment stratfordzki, trzecia fala, eksperyment Milgrama.

Nazwa zajęć: Seminarium licencjackie

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawy warsztatu pracy historyka, w tym potrafi dokonać kwerendy bibliograficznej dotyczącej stanu badań wokół wybranego problemu
- Ma sprecyzowane zainteresowania badawcze oraz ma opanowaną terminologię związaną z obszarem zainteresowań badawczych
- Potrafi formułować pytania badawcze i tezy

- Zna podstawowe metody analizy i interpretacji źródeł historycznych
- Potrafi formułować wnioski na podstawie analizowanego materiału
- Potrafi opatrywać redagowane teksty wymaganym aparatem krytycznym
- Potrafi zaprezentować efekty swojej pracy w formie adekwatnej do tematu i charakteru pracy
- Rozumie i stosuje normy etyczne w pracy naukowej oraz przepisy prawa związane z przestrzeganiem własności intelektualnej
- Jest gotowy propagować wiedzę historyczną w środowisku lokalnym.

Treści programowe dla zajęć:

- Konkretyzowanie obszarów zainteresowań badawczych
- Formułowanie tematu pracy dyplomowej
- Budowanie tez badawczych i konstruowanie konspektu pracy dyplomowej
- Kompletowanie bibliografii i podstawy źródłowej
- Zasady prowadzenia analizy historycznej
- Narracja historyczna i jej reguły
- Korekta merytoryczna i techniczna tekstu pracy dyplomowej
- Prezentacja pracy licencjackiej.

Nazwa zajęć: Seminarium licencjackie

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawy warsztatu pracy historyka, w tym potrafi dokonać kwerendy bibliograficznej dotyczącej stanu badań wokół wybranego problemu
- Ma sprecyzowane zainteresowania badawcze oraz ma opanowaną terminologię związaną z obszarem zainteresowań badawczych
- Potrafi formułować pytania badawcze i tezy
- Zna podstawowe metody analizy i interpretacji źródeł historycznych
- Potrafi formułować wnioski na podstawie analizowanego materiału
- Potrafi opatrywać redagowane teksty wymaganym aparatem krytycznym
- Potrafi zaprezentować efekty swojej pracy w formie adekwatnej do tematu i charakteru pracy
- Rozumie i stosuje normy etyczne w pracy naukowej oraz przepisy prawa związane z przestrzeganiem własności intelektualnej
- Jest gotowy propagować wiedzę historyczną w środowisku lokalnym.

Treści programowe dla zajęć:

- Konkretyzowanie obszarów zainteresowań badawczych
- Formułowanie tematu pracy dyplomowej
- Budowanie tez badawczych i konstruowanie konspektu pracy dyplomowej
- Kompletowanie bibliografii i podstawy źródłowej
- Zasady prowadzenia analizy historycznej.

Nazwa zajęć: Samorząd gospodarczy i zawodowy w Polsce po 1990 r.

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę o genezie historycznej obecnych samorządów gospodarczych i zawodowych w Polsce;
- Ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach tematycznych związanych z samorządem gospodarczym i zawodowym
- Zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną badań nad samorządem gospodarczym i zawodowym
- Potrafi prawidłowo posługiwać się pojęciami i terminami z zakresu ustroju samorządu gospodarczego i zawodowego.
- Jest świadom poziomu swojej wiedzy oraz umiejętności na temat historycznych i współczesnych uwarunkowań działalności samorządu gospodarczego i zawodowego
- Wykazuje niezależność i samodzielność myśli, szanując w tym względzie także prawa innych osób.

Treści programowe dla zajęć:

- Samorząd w teorii państwa i prawa - Istota samorządu specjalnego – jego zadania i cele. Miejsce samorządu specjalnego w systemie zarządzania państwem
- Samorząd gospodarczy i zawodowy na ziemiach polskich – specyfika poszczególnych zaborów.
- Samorząd specjalny w ustawodawstwie II RP i w latach realnego socjalizmu.
- Samorząd zawodowy i gospodarczy w okresie II RP, - Likwidacja samorządu specjalnego w latach czterdziestych XX w.

- Podstawy prawne działalności samorządu specjalnego – zawodowego i gospodarczego w III RP;
- Samorząd gospodarcze – formy organizacyjne, uprawnienia, działalność Samorząd Przedsiębiorców, Pracodawców i Pracowników – formy organizacyjne, uprawnienia, działalność
- Wolne zawody – zawód zaufania publicznego - pojęcie; warunki wykonywania; formy organizacyjno-prawne wykonywania wolnych zawodów.
- Samorzady zawodów prawniczych - Adwokaci, radcy prawni, notariusze, komornicy sądowi, sędziowie, kuratorzy sądowi.
- Samorzady zawodów medycznych - Lekarze i lekarze dentyści, lekarze weterynarii, farmaceuci, pielęgniarki i położne, laboranci, psychologzy.
- Samorzady zawodów ekonomicznych - Biegli rewidenci, doradcy podatkowi, rzecznicy patentowi.
- Samorząd zawodowy a nabywanie uprawnień zawodowych - Uprawnienia zawodowe – ich nabywanie i zbywanie przez członków korporacji
- Samorząd zawodowy a jego współdziałanie i kontrola przez organy państwa.

69 Nazwa zajęć: Cywilizacja współczesna (po 1990)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu historii powszechnej i Polski po roku 1990 ze szczególnym uwzględnieniem życia społeczno-gospodarczego. Ma podstawową wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej nauk historycznych i posługuje się nią. Zna i stosuje pojęcia naukowe z zakresu historii społecznej i gospodarczej po roku 1990
- Zna podstawowe metody analizy i interpretacji źródeł historycznych oraz wie, jak korzystać z wykazów informacji o źródłach historycznych (bibliografie, cyfrowe bazy danych). Rozumie ich rolę w badaniach historycznych. Potrafi wykorzystać źródła historyczne w przygotowaniu prezentacji i eseju.
- Rozumie powiązania interdyscyplinarne nauk historycznych z innymi naukami. Potrafi wykorzystać dokonania innych dyscyplin naukowych dla szerokiego rozumienia problemów cywilizacji postindustrialnej.
- Samodzielnie zdobywa i pogłębia wiedzę oraz doskonali umiejętności badawcze w sposób uporządkowany i systematyczny, wykorzystując nowoczesne techniki pozyskiwania, klasyfikowania i analizowania informacji oraz rozwija umiejętności profesjonalne związane z działalnością społeczno-gospodarczą
- Analizuje i interpretuje zebrane informacje, stosując różnorodne metody i techniki prezentacji wyników badań (samodzielnie lub w zespole). Wykorzystując zdobyte kompetencje i doświadczenia badawcze formułuje w sposób krytyczny i uzasadnia własne opinie dotyczące różnych zagadnień społeczno-gospodarczych. Argumentuje i uzasadnia swoje stanowisko w dyskusji naukowej, wykorzystując wiedzę i własne doświadczenia badawcze, jak także poglądy badaczy różnych nurtów historiograficznych
- Poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowane teksty, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk humanistycznych; komunikuje się w mowie i piśmie w języku ojczystym z zastosowaniem terminologii właściwej dla nauk historycznych i społeczno-gospodarczych. Realizując cele badawcze, korzysta z technologii informacyjnej, multimediów i zasobów Internetu.
- Rozumie potrzebę ustawicznego rozwoju kompetencji w zakresie historycznym, ogólnohumanistycznym oraz kompetencji personalnych i społecznych, rozwija swoje zainteresowania kulturalne i fachowe w zakresie współczesnej historii cywilizacji.
- Jest zdolny do okazywania zrozumienia dla świata wartości i postaw ludzi w różnych okresach i kontekstach historycznych. Wykazuje niezależność myśli, jednocześnie szanując prawo innych osób do wykazywania tych samych cech.

Treści programowe dla zajęć:

- Społeczeństwo i gospodarka w okresie transformacji Europy Środkowo-Wschodniej
- 1989 –1991
- Nowe refleksje i paradygmaty we współczesnej ekonomii (np. ekonomia nowego pragmatyzmu, (neo)ordo-liberalizm, ekonomia oparta na mądrości)
- Państwa Bliskiego Wschodu a gospodarka po roku 1990
- Liberalizm gospodarczy i rozwój instytucji gospodarczych i finansowych o zasięgu globalnym
- Gospodarka i społeczeństwo Afryki po roku 1990
- Zagrożenia klimatyczne XX/XXI w.

Nazwa zajęć: Cywilizacja współczesna (po 1990)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna terminologię i metodologię z zakresu historii społeczno-gospodarczej i potrafi się nią posługiwać oraz specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk historycznych i ekonomicznych. Zna pojęcia kultury i cywilizacji oraz zależności między procesami gospodarczymi a innymi przejawami życia społecznego.
- Zna najważniejsze tendencje rozwoju systemów gospodarczych na świecie, uwarunkowania polityczne, społeczne, kulturowe, środowiskowe i instytucjonalne procesów społecznych i gospodarczych, relacje pomiędzy przeszłością a współczesnością.
- Rozumie założenia idei społeczno-gospodarczych epoki industrialnej; zna podstawowe tendencje w myśli ekonomicznej epoki; rozumie zależności między poglądami społeczno-ekonomicznymi a realizacją polityki gospodarczej;
- Zna i rozumie charakterystykę procesów demograficznych w epoce industrialnej. Rozumie ich wpływ na zmiany struktury ludności, procesy produkcji, urbanizację i zmianę stosunków społecznych;
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; w odniesieniu do życia społeczno-gospodarczego doby industrialnej i przedstawiać swoje stanowisko w odniesieniu do wpływu zjawisk gospodarczych na życie społeczno-gospodarcze i odwrotnie.
- Potrafi posługiwać się właściwymi terminami właściwymi na historii gospodarczej i historii myśli ekonomicznej w odniesieniu do doby industrialnej. Formułować z ich wykorzystaniem wypowiedzi ustne i pisemne. Bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko.
- Dostrzega potrzebę ochrony dziedzictwa gospodarczego i zabytków techniki i przemysłu. Potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społ.-gosp. zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w epoce industrialnej.
- Potrafi krytycznie ocenić swoją wiedzę w zakresie historii społ.-gosp. epoki industrialnej. W sposób kreatywny wykorzystuje pozyskane informacje i umiejętności do oceny współczesnych procesów społeczno-gospodarczych oraz jest gotowy do ustawicznego rozwoju zainteresowań oraz kompetencji personalnych i społecznych.

Treści programowe dla zajęć:

- Cywilizacja ery globalizacji - charakter współczesnych przemian cywilizacyjnych. Problemy globalne.
- Problemy demograficzne współczesnego świata.
- Zmiany społeczne we współczesnym świecie
- Rola nauki i techniki – rewolucja informatyczna i jej skutki.
- Rozwój transportu i handlu na przełomie XX i XXI wieku.
- Gospodarka globalna. Jej cechy i funkcjonowanie
- Standardy życia codziennego. Konsumpcjonizm i uzależnienia
- Choroby cywilizacyjne i ich zwalczanie. Zagrożenie epidemiami.
- Środowisko naturalne – jego degradacja i ochrona.
- Kultura masowa. Globalizacja i komercjalizacja kultury. Technopol.
- Zagrożenia dla społeczeństwa i gospodarki we współczesnym świecie.
- Wygrani i przegrani we współczesnym świecie.

Nazwa zajęć: E-Administracja

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada uporządkowaną wiedzę z zakresu historii prowadzącą do specjalizacji w zakresie życia społecznego
- Posiada podstawową wiedzę na temat funkcjonowania administracji publicznej oraz wymiany informacji w obrębie struktury urzędu oraz poza nim
- Posiada umiejętności kreatywnego myślenia i przekazywania zdobytej wiedzy
- Ma uporządkowaną chronologicznie i tematycznie wiedzę o historii ziem polskich i historii powszechnej w zakresie historii społecznej
- Umie komunikować się z otoczeniem w zakresie pojęć interdyscyplinarnych i definicji stosowanych w procesie informatyzacji administracji publicznej
- Rozumie potrzebę ciągłego pogłębiania i doskonalenia dynamicznie zmieniającej się wiedzy z zakresu informatyzacji, wynikającą zarówno z postępu technologicznego, jak także szybko zmieniającego się otoczenia prawnego.

Treści programowe dla zajęć:

- Podstawowa terminologia e-administracji
- Ustawa o informatyzacji podmiotów i jej praktyczne zastosowanie
- Elektroniczna skrzynka podawcza i elektroniczne potwierdzenie odbioru

- Uzupełnienie i aktualizacja wiadomości o podpisie elektronicznym
- Platforma EPUAP
- Elektroniczny obieg dokumentów – praktyczna obsługa systemu obiegu dokumentów na przykładzie e-dokumentu
- Archiwizowanie e-dokumentu
- Perspektywy i zagrożenia dla e-administracji.

Nazwa zajęć: **E-Gospodarka**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- ma uporządkowaną chronologicznie i tematycznie wiedzę o historii ziem polskich i historii powszechnej w zakresie historii społecznej i gospodarczej.
- zna i umie zastosować podstawowe pojęcia i terminy związane z nowoczesnymi aplikacjami internetowymi i mobilnymi wykorzystywanymi w gospodarce cyfrowej.
- posiada umiejętności kreatywnego myślenia i przekazywania zdobytej wiedzy.
- zna i umie wykorzystać współczesne technologie informacyjno-komunikacyjne w różnych aspektach życia społecznego, zwłaszcza w gospodarce i w biznesie.
- zdobywa wiedzę dotyczącą współczesnych zjawisk i wymogów obowiązujących w cyfrowej gospodarce.
- ma zaawansowaną wiedzę na temat wzajemnych relacji pomiędzy gospodarką i nowoczesną technologią oraz ich społecznymi i kulturowymi powiązaniem.
- umie komunikować się z otoczeniem w zakresie pojęć interdyscyplinarnych i definicji stosowanych w procesie informatyzacji gospodarki.
- rozumie potrzebę ciągłego pogłębiania i doskonalenia dynamicznie zmieniającej się wiedzy z zakresu informatyzacji, wynikającą zarówno z postępu technologicznego, jak także szybko zmieniającego się otoczenia prawnego.

Treści programowe dla zajęć:

- Historia e-gospodarki
- Podstawowa terminologia e-gospodarki
- Podstawy prawne oraz regulacje krajowe i międzynarodowe e-gospodarki
- E-zakupy. Handel elektroniczny, aukcje internetowe i elektroniczny pieniądz (bitcoin)
- E-rozliczenia (transakcje płatnicze w Internecie, e-pit, split payment)
- Social media w rozwoju e-gospodarki
- Nowe technologie w życiu publicznym (np. edukacja, służba zdrowia, ubezpieczenia społeczne)
- Bankowość internetowa i sektor fintech
- E-reklama. Formy reklamy w Internecie
- Nowe formy pracy i elektronicznej komunikacji
- Data & Web mining – narzędzia do pozyskiwania wiedzy o uczestnikach w Internecie
- Wielkość, perspektywy i zagrożenia dla e-gospodarki.

Nazwa zajęć: **Główne nurty współczesnej ekonomii**

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada podstawową i rozszerzoną wiedzę dot. aktywności gospodarczej człowieka, społeczeństw i państw na polu pieniądza i instytucji finansowych, w tym zakresie posługuje się odpowiednią terminologią; ma wiedzę o genezie historycznej obecnych systemów gospodarczych, systemów finansowych.
- Zna procesy gospodarcze zachodzące w okresie gospodarki rynkowej i centralnie planowanej w zakresie finansów publicznych jednostek różnego szczebla administracyjnego, polityki pieniężnej oraz wynikające skutki społeczno-gospodarcze.
- Orientuje się w historiograficznych koncepcjach dotyczących kształtowania się podstawowych prac ekonomicznych i stosunków finansowych m.in. na poziomie lokalnym, w tym znaczenia i roli systemów podatkowych.
- Zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną badań nad finansami publicznymi w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych systemów pieniężnych.
- Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach tematycznych związanych z systemem finansowym państwa i samorządów, ale także m.in. praw podatnika.

- Zna specyfikę odmiennych systemów finansów publicznych w różnych państwach w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych systemów społeczno-gospodarczych; bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko.
- Wyszukuje i systematyzuje informacje dotyczące obszaru badawczego nauk historycznych i pokrewnych w zakresie historii finansów publicznych, korzystając z różnych zasobów informacyjnych; poprawnie posługuje się terminologią historyczną i społeczno-gospodarczą.
- Rozumie potrzebę ustawicznego rozwoju wiedzy i krytyki w zakresie historycznym i humanistycznym oraz kompetencji personalnych i społecznych, rozwija swoje zainteresowania kulturalne oraz fachowe; wykazuje niezależność w formułowaniu poglądów w zakresie zagadnień historycznych i społeczno-gospodarczych uwarunkowań kształtowania się zarówno systemów monetarnych i finansowo-bankowych; potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społ.-gosp. zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w tych zagadnieniach.
- Poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowane teksty naukowe, zgodnie z kanonami przyjętymi w wybranych dziedzinach nauk humanistycznych i społecznych; uznaje i szanuje różnice punktów widzenia wynikające z podłoża narodowego, kulturowego i społecznego.

Treści programowe dla zajęć:

- Wprowadzenie – część 1-2: pojęcie, przedmiot i podmiot finansów publicznych; zakres nauki finansów publicznych; finanse publiczne a finanse prywatne; zadania sektora publicznego, dobro publiczne a dobro prywatne; finanse publiczne w Konstytucji RP; rys historii finansów publicznych
- Rola sektora publicznego w obecnej gospodarce: pojęcie sektora publicznego; udział sektora publicznego we współczesnych gospodarkach; doświadczenia z państwem dobrobytu; krytyka tradycyjnego modelu administracji publicznej (teoria wyboru publicznego, teoria agencji i teoria kosztów transakcyjnych); nowe zarządzanie publiczne
- Funkcje i system finansów publicznych: rodzaje funkcji (alokacyjna, redystrybucyjna, stabilizacyjna) i ich istota; sprzeczności między wymienionymi funkcjami; ujęcie podmiotowe, prawne, instytucjonalne i instrumentalne; struktura systemu finansów publicznych – budżet państwa, finanse regionalne i lokalne, fundusze celowe, finanse ubezpieczeń społecznych
- Zasady finansów publicznych: zasady gospodarki finansowej podmiotów sektora finansów publicznych (sektor rządowy, samorządowy, ubezpieczeń społecznych)
- Reforma finansów w Polsce i system organizacyjny jednostek sektora finansów publicznych w świetle ustawy o finansach publicznych z 2009 r. część 6-7: przyczyny reformy finansów publicznych; kształt nowej ustawy o finansach publicznych; system wydatków i dochodów budżetowych; organizacja systemu finansów publicznych i system zarządzania nimi; ocena ustawy o finansach publicznych; jednostki sektora finansów publicznych: jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe, instytucje gospodarki budżetowej, agencje wykonawcze, państwowe fundusze celowe
- Środki publiczne – część 8-9: Dochody publiczne; środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej; przychody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego; przychody jednostek sektora finansów publicznych uzyskiwane z prowadzonej działalności
- Dochody publiczne – część 10-11: źródła i klasyfikacja dochodów publicznych oraz przychodów; podatek jako najważniejszy dochód publiczny; redystrybucja Produktu Krajowego Brutto przez dochody publiczne – granice, skutki
- Podatki i wydatki publiczne – część 12-13: Definicja; cechy; technika podatkowa; system podatkowy w Polsce; rodzaje podatków – od towarów i usług, akcyzowy, dochodowy od osób fizycznych, dochodowy od osób prawnych; istota wydatków publicznych; klasyfikacja wydatków oraz rozchodów; charakterystyczne cechy; wydatki sztywne i elastyczne budżetu państwa; przyczyny i skutki wzrostu wydatków publicznych; racjonalizacja wydatków publicznych
- Budżet państwa i równowaga – część 14-15: sektor finansów publicznych – ujęcie ilościowe; geneza i pojęcie budżetu; cechy i funkcje budżetu państwa; zakres ustawy budżetowej; procedura budżetowa i kalendarium budżetowe; Wieloletni Plan Finansów Publicznych; budżet europejskich środków finansowych
- Dług publiczny: dług publiczny a deficyt budżetowy; ekonomiczna istota długu publicznego; przyczyny powstawania długu; instrumenty zaciągania długu publicznego; zapożyczać się czy nie? dylematy związane z zaciąganiem pożyczek publicznych; instrumenty finansowania długu publiczn
- Finanse Unii Europejskiej: budżet UE; system dochodów budżetu UE; wydatki strukturalne; rozliczenia Polski z UE; zasady planowania finansowego i zagadnienia współfinansowania regionalnych programów europejskich w ramach funduszy strukturalnych UE.

Nazwa zajęć: Gospodarka postindustrialna – III Rewolucja przemysłowa

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie dynamikę procesów gospodarczych zachodzących w dziejach, oraz wzajemne powiązania między zjawiskami gospodarczymi a polityką i społeczeństwem.
- Rozumie i potrafi zinterpretować genezę i rozwój zjawisk i procesów prowadzących do nowych odkryć technologicznych we współczesnej gospodarce;
- Samodzielnie zdobywa wiedzę z zakresu współczesnej historii techniki i technologii w oparciu o zalecaną literaturę przedmiotu;
- Samodzielnie poszukuje, gromadzi i interpretuje informacje z zakresu współczesnej techniki i technologii, wykorzystując w tym celu również zasoby Internetu;
- Poprawnie stosuje terminologię dotyczącą techniki i technologii, wykorzystując również słownictwo z zakresu historii i teorii techniki;
- Wykazuje się samodzielnością i niezależnością myślenia podczas dyskusji. Stara się ustawicznie i samodzielnie rozwijać własne zainteresowania związane z zakresem tematycznym przedmiotu.

Treści programowe dla zajęć:

- Gospodarka globalna Jej cechy, funkcjonowanie
- Społeczeństwo ery globalizacji
- Rola nauki i techniki – rewolucja informatyczna i jej skutki.
- Wirtualna gospodarka, wirtualny rynek, wirtualny pieniądz.
- Kultura ery globalizacji. Globalizacja i komercjalizacja kultury.
- Zagrożenia dla społeczeństwa i gospodarki we współczesnym świecie.
- Wygrani i przegrani we współczesnym świecie.

Nazwa zajęć: Gospodarka postindustrialna – III Rewolucja przemysłowa (informatyczna)

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna i rozumie dynamikę procesów gospodarczych zachodzących w dziejach oraz wzajemne powiązania między zjawiskami gospodarczymi a polityką i społeczeństwem.
- Rozumie i potrafi zinterpretować genezę i rozwój zjawisk i procesów prowadzących do nowych odkryć technologicznych we współczesnej gospodarce.
- Samodzielnie zdobywa wiedzę z zakresu współczesnej historii techniki i technologii w oparciu na zalecanej literaturze przedmiotu.
- Samodzielnie poszukuje, gromadzi i interpretuje informacje z zakresu współczesnej historii techniki i technologii, w tym celu wykorzystując również zasoby Internetu.
- Poprawnie stosuje terminologię dot. techniki i technologii, wykorzystując również słownictwa z zakresu historii techniki i technologii.
- Wykazuje się samodzielnością i niezależnością myślenia podczas dyskusji. Stara się ustawicznie i samodzielnie rozwijać własne zainteresowania związane tematycznie z zakresem przedmiotu nauczania.

Treści programowe dla zajęć:

- Gospodarka globalna. Cechy i funkcjonowanie
- Rozwój przemysłu czwartej generacji i rola państw azjatyckich (Chiny, Japonia, Korea Płd., Tajwan, Singapur, Malesja, Indie)
- Modele innowacyjnego działania: startupy, klastry, centra badań i rozwoju (B+R),
- Społeczeństwo ery globalizacji
- Rola nauki i techniki – istota rewolucji informatycznej
- Wirtualna gospodarka – wirtualny pieniądz – wirtualny rynek (E-commerce)
- Neoliberalizm gospodarczy i rozwój globalnych instytucji gospodarczych i finansowych vs protekcjonizm i interwencjonizm państwa
- Zagrożenia dla społeczeństwa i gospodarki we współczesnym świecie
- Kultura ery globalizacji. Globalizacja i komercjalizacja.

Nazwa zajęć: Historia i współczesność ubezpieczeń społecznych

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę na temat genezy i etapów rozwoju systemu ubezpieczeń społecznych w Polsce i na świecie.
- Zna podstawowe koncepcje i zasady w obszarze systemu ubezpieczeń społecznych
- Jest świadomy znaczenia systemu ubezpieczeń społecznych dla stabilności systemu politycznego państwa
- Potrafi prawidłowo interpretować przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych

- Potrafi samodzielnie wyszukać odpowiednie przepisy i zastosować je w praktyce
- Jest zdolny do samodzielnej oceny funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych. Jest przygotowany do udziału w dyskusjach i debatach na ten temat.

Treści programowe dla zajęć:

- Geneza zabezpieczenia społecznego (Formy zabezpieczenia w epoce preindustrialnej. Etapy rozwoju zabezpieczenia społecznego w epoce kapitalizmu).
- Ubezpieczenia społeczne w czasach Polski Ludowej (ubezpieczenia społeczne po II wojnie światowej; reformy systemu w latach 1968-1980; zmiany w ostatniej dekadzie PRL-u)
- Współczesny system ubezpieczeń społecznych: pojęcie i konstrukcja składki na ubezpieczenia. Płatnicy składek. Obowiązek ubezpieczenia społecznego.
- Świadczenia pieniężne w razie choroby i macierzyństwa (Ogólna charakterystyka ubezpieczenia chorobowego. Zasiłki i inne świadczenia. Warunki nabycia prawa, wymiar świadczeń i okres pobierania zasiłku chorobowego)
- Ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Pojęcie wypadku przy pracy. Choroba zawodowa. Nabycie prawa do świadczeń wypadkowych. Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego. Świadczenia odszkodowawcze z tytułu doznanego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci. Zasady wypłacania świadczeń wypadkowych).
- Emerytury i renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Założenia zreformowanego systemu emerytalnego. Zakres Świadczeń z FUS)
- Emerytury i renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych II (Warunki nabycia prawa do świadczeń. Emerytury).

Nazwa zajęć: Narracja historyczna i tożsamość społeczna w cyfrowej rzeczywistości

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- potrafi korzystać z zasobów cyfrowych oraz archiwów cyfrowych
- potrafi wykonać podstawową analizę źródła cyfrowego
- orientuje się w mechanice mediów społecznościowych i potrafi wykonać ich krytyczną dekonstrukcję
- potrafi wykorzystać podstawowe teorie historii cyfrowej we własnych badaniach

Treści programowe dla zajęć:

- Historia świata cyfrowego i mediów społecznościowych
- Archiwa i repozytoria cyfrowe
- Teoretyczne problemy świata cyfrowego
- Analiza źródła cyfrowego.

Nazwa zajęć: Media i reklama w dziejach

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- zna definicje mediów i wie jakie dyscypliny (oraz ujęcia interdyscyplinarne) zajmują się mediami w ujęciu diachronicznym i synchronicznym, ze szczególnym uwzględnieniem historiografii
- zna ogólnie i w wybranych szczegółach historię mediów w poszczególnych epokach historycznych oraz rozpoznaje przełomowe momenty w ewolucji tychże
- rozumie potrzeby i problemy archiwizacji przekazu medialnego, pochodzącego z różnych epok, w tym czasów sobie współczesnych
- zdaje sobie sprawę z politycznego, kulturowego i społecznego uwarunkowania przekazu medialnego i potrafi krytycznie go analizować
- zna ogólnie i w wybranych szczegółach historię reklamy w poszczególnych epokach historycznych
- rozumie kulturowe i społeczne uwarunkowania przekazu reklamowego w różnych epokach i potrafi postawić związane z tym pytania badawcze
- potrafi krytycznie analizować przekaz reklamy i wskazać na jego kontekst interpretacyjny, zgodnie z epoką
- rozumie wagę studiów nad mediami i reklamą dla zrozumienia funkcjonowania społeczeństw industrialnego i postindustrialnego
- Uświadamia sobie kulturowe znaczenie, wagę i potrzebę konserwacji i archiwizacji zabytków ulotnych, jakimi są efemery reklamowe.

Treści programowe dla zajęć:

- NURTY BADAŃ NAD KOMUNIKACJĄ I MEDIAMI W RAMACH HISTORIOGRAFII
- KOMUNIKACJA I MEDIA PRZED EPOKĄ DRUKU -FORMY, CELE, ŚRODKI
- REWOLUCJA DRUKU I JEJ WPŁYW NA ROZWÓJ KOMUNIKACJI I MEDIÓW
- ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU W XX I XXI W. NA PRZYKŁADZIE PRASY, RADIA I TELEWIZJI

- ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU PRZEŁOMU XX I XXI W. - INTERNET, MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE, FAKE NEWS,
- NURTY BADAŃ NAD REKLAMĄ W RAMACH HISTORIOGRAFII
- REKLAMA PRZED EPOKĄ DRUKU - INSKRYPCJE, GRAFITTI, PIELGRZYMKI I CUDA
- REKLAMA W DRUKU DO KOŃCA XIX W.
- REKLAMA W DRUKU - XX W.
- REKLAMA W INNYCH ŚRODKACH MASOWEGO PRZEKAZU (RADIO, TELEWIZJA)
- REKLAMA, PERFORMANCE, FLASH-MOB
- REKLAMA W INTERNECIE, SPAM.

Nazwa zajęć: Narodziny i rozwój procesu integracji europejskiej

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Student zna proces rozwoju integracji europejskiej.
- Student zna prekursorów integracji europejskiej.
- Student zna główne projekty europejskie dotyczące współpracy.
- Student zna historię Wspólnot europejskich
- Student zna polski udział w procesie integracji europejskiej.

Treści programowe dla zajęć:

- Pierwsze europejskie projekty integracyjne i ich twórcy.
- Czynniki integracyjne i formy integracji.
- Dzieje europejskich Wspólnot.
- Miejsce UE we współczesnym świecie.
- Droga Polski do UE.

Nazwa zajęć: Obywatel w środowisku instytucjonalnym i gospodarczym

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę na temat organów administracji publicznej powołanych do zapewnienia realizacji podstawowych potrzeb obywatela.
- Zna podstawowe koncepcje regulujące działalność instytucji publicznych w Polsce
- Zna reguły prawne i procedury funkcjonowania instytucji publicznych w Polsce
- Jest świadomy znaczenia regulacji prawnych dla zagwarantowania realizacji praw obywatelskich
- Potrafi samodzielnie wyszukiwać odpowiednie przykłady dobrych praktyk w działalności instytucji publicznych w Polsce
- Jest zdolny do samodzielnej oceny funkcjonowania instytucji publicznych w Polsce. Jest przygotowany do udziału w dyskusjach i debatach na ten temat.

Treści programowe dla zajęć:

- Współczesne środowisko instytucjonalne i gospodarcze- podmioty i zakres uprawnień.
- Gwarancje ochrony praw obywatela w jego relacjach z instytucjami publicznymi
- Uprawnienia obywatela w relacjach z administracją samorządu terytorialnego
- Obywatel a administracja państwowa szczebla wojewódzkiego
- Prawa i obowiązki obywatela względem organów administracji skarbowej
- Obywatel a organy ubezpieczenia społecznego (ZUS)
- Obywatel a organy ubezpieczenia zdrowotnego (NFZ).

Nazwa zajęć: Przeobrażenia społeczno - gospodarcze w Europie Wschodniej po 1991

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące sytuacji społecznej i gospodarczej w Europie Wschodniej
- absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące wiedzę ogólną z zakresu ekonomii i finansów oraz wybrane zagadnienia z zakresu ekonomii i finansów Europy Wschodniej
- absolwent potrafi komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii
- absolwent potrafi samodzielnie planować i realizować pracę własną i innych
- absolwent jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy oraz do samodzielnego planowania i realizowania własnego uczenia się przez całe życie.

Treści programowe dla zajęć:

- Państwa postsowieckie oraz ich specyfika gospodarcza i społeczna.

- Wewnętrzne przemiany gospodarcze wybranych krajów, w tym transformacja warunków działalności gospodarczej. Konkurencyjność gospodarcza, a warunki funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw. Analiza struktury sektorów gospodarki w wybranych państwach.
- Stosunki przemysłowe i dialog społeczny w obszarze postsowieckim.
- Czynniki wzrostu zasobów kapitałowych. Główne cechy postsowieckiego modelu stosunków przemysłowych.
- Infrastruktura transportowa na obszarze państw byłego ZSRR jako element krajowego rynku usług
- Porty morskie, porty lotnicze, sieć kolejowa i drogową a międzynarodowe korytarze transportowe. Infrastruktura odziedziczona po ZSRR, jej dezintegracja i degradacja, modele odbudowy i rozwoju na przykładzie wybranych państw i ich znaczenie dla gospodarki wewnętrznej i społeczeństwa.
- Handel krajowy w wybranych państwach postsowieckich.
- Sposoby dystrybucji, sieci handlowe w poszczególnych krajach. Izby przemysłowo - handlowe. Ewolucja sektora bankowego w Federacji Rosyjskiej i na Ukrainie.
- Polityka wspierania rozwoju technologicznego i innowacyjności.
- Rozwój telekomunikacyjny. Rozwój sektora IT na obszarze postsowieckim w wybranych państwach.
- Zmiany w przestrzeni postsowieckiej.
- Procesy metropolizacji, ruryzacji, depopulacji wsi. Konflikty dotyczące postsowieckiej przestrzeni. Współczesna rzeczywistość miast zamkniętych. Nowe inwestycje w rejonach turystycznych.
- Zróżnicowanie społeczne, przemiany w jego obrębie.
- Powstawianie nowych klas społecznych. Polityka językowa w wybranych państwach postsowieckich, w tym praktyka w świetle współczesnych rozwiązań prawnych. Proces normowania polityki narodowościowej.
- Systemy edukacji na obszarze postsowieckim.
- Uwarunkowania rozwoju i jakość kształcenia. Struktura uczelni wyższych. Funkcjonowanie systemie programów mobilności akademickiej.
- Rola programów społecznych i państwowych systemów opiekuńczych.
- Opieka socjalna, społeczna i systemy emerytalne. Funkcjonowanie służby zdrowia a stan zdrowia ludności.
- Organizacje rządowe a kształtowanie się organizacji pozarządowych.
- Funkcjonowanie tzw. trzeciego sektora w dziedzinie społecznej, kulturowej i gospodarczej. Kultura niezależna i niezależne media. Charakterystyka organizacji społecznych na Wschodzie.
- Media.
- Polityka informacyjna a sposoby i warunki funkcjonowania mediów na przykładach wybranych państw na terenie postsowieckim. Czwarta władza - telewizja, radio, prasa, media elektroniczne.

Nazwa zajęć: Seminarium licencjackie

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawy warsztatu pracy historyka, w tym potrafi dokonać kwerendy bibliograficznej dotyczącej stanu badań wokół wybranego problemu
- Ma sprecyzowane zainteresowania badawcze oraz ma opanowaną terminologię związaną z obszarem zainteresowań badawczych
- Potrafi formułować pytania badawcze i tezy
- Zna podstawowe metody analizy i interpretacji źródeł historycznych
- Potrafi formułować wnioski na podstawie analizowanego materiału
- Potrafi opatrywać redagowane teksty wymaganym aparatem krytycznym
- Potrafi zaprezentować efekty swojej pracy w formie adekwatnej do tematu i charakteru pracy
- Rozumie i stosuje normy etyczne w pracy naukowej oraz przepisy prawa związane z przestrzeganiem własności intelektualnej
- Jest gotowy propagować wiedzę historyczną w środowisku lokalnym.

Treści programowe dla zajęć:

- Kompletowanie bibliografii i podstawy źródłowej
- Zasady prowadzenia analizy historycznej
- Narracja historyczna i jej reguły
- Korekta merytoryczna i techniczna tekstu pracy dyplomowej
- Prezentacja pracy licencjackiej.

Nazwa zajęć: Trzeci sektor i społeczeństwo obywatelskie

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Posiada wiedzę o podstawach prawnych instytucji pozarządowych w Polsce i na świecie
- Rozumie i potrafi przeanalizować krajowe i międzynarodowe uwarunkowania działań instytucji działających w trzecim sektorze i społeczeństwa obywatelskiego;
- Posiada wiedzę na temat genezy powstania krajowych, regionalnych i światowych organizacji trzeciego sektora, ich struktur, mechanizmów funkcjonowania, zasięgu oddziaływania, działalności, dorobku i roli jaką pełnią we współczesnych społeczeństwach obywatelskich;
- Samodzielnie lub w zespole opracowuje wybrany temat badawczy dotyczący zjawisk społecznych i gospodarczych mających miejsce w historii najnowszej;
- Potrafi ocenić wpływ ideologii i polityki na organizacje społeczne i gospodarcze działające w trzecim sektorze;
- Uznaje i szanuje różnice punktów widzenia wynikające z podłoża narodowego, kulturowego i społecznego

Treści programowe dla zajęć:

- Formy prawne organizacji pozarządowych: stowarzyszenia i fundacje.
- Społeczne funkcje organizacji pozarządowych.
- Współpraca administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi (zasady, modele).
- Pozyskiwanie środków na prowadzenie działalności przez organizacje pozarządowe.
- Darczyńcy, wolontariusze, społecznicy: między sformalizowanymi i nieformalnymi inicjatywami obywatelskimi.
- Aktualne problemy i dylematy organizacji pozarządowych w Polsce i na świecie.
- Jak było - fundusze europejskie dla organizacji non-profit w latach 2007-2013
- Jak było - fundusze europejskie dla organizacji non-profit w latach 2014-2020
- Programy na dziś: ASOS, „Sprawiedliwość”, „ERASMUS+”, LIFE+,
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE - odwiedźmy Punktu Informacyjnego – Poznań ul. Szyperka

Nazwa zajęć: Zamówienia Publiczne

Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia efektów uczenia się student:

- Zna podstawowe koncepcje i zasady w obszarze prawa zamówień publicznych
- Jest świadomy znaczenia systemu zamówień publicznych we współczesnej gospodarce rynkowej
- Potrafi prawidłowo interpretować przepisy prawa zamówień publicznych
- Potrafi samodzielnie wyszukać odpowiednie przepisy i zastosować je w praktyce
- Jest zdolny do samodzielnej oceny informacji z zakresu zamówień publicznych docierających ze świata zewnętrznego.

Treści programowe dla zajęć:

- Aspekt ekonomiczny zamówień publicznych w Polsce (rynek zamówień publicznych, jego struktura podmiotowa i przedmiotowa)
- Aspekt prawny zamówień publicznych w Polsce (pojęcie zamówień publicznych; zamawiający i wykonawcy. Zasady udzielania zamówień publicznych)
- Procedura zamówień publicznych (obowiązki zamawiającego; wybór trybu udzielenia zamówienia; warunki udziału w postępowaniu; komisja przetargowa).
- Postępowanie o zamówienie (wszczęcie postępowania; złożenie oferty, wybór wykonawcy)
- Realizacja umowy (zasady dotyczące umów o zamówienia publiczne; termin zawarcia, strony, czas trwania umowy, rozliczenia)
- Instytucjonalne rozwiązania systemu zamówień publicznych.
- Środki ochrony prawnej.